

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30.—
za en mesec .. " 2.50
za Nemčijo celoletno .. " 34.—
za ostalo inozemstvo .. " 40.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej .. K 28.—
za en mesec .. " 2.30
V upravi prejemajo mesečno .. " 2.—
== Sobotna izdaja: ==
Za celo leto .. " 7.—
za Nemčijo celoletno .. " 9.—
za ostalo inozemstvo .. " 12.—

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostopna petlitrska (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva- in večkrat .. " 25 ..
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostopna petlitrska po 60 v
Izhaja vsak dan izvenredno nedolgo in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

II kriskemu manifestu.

Dunajska »Information« priobčuje naslednji dopis nekega jugoslovanskega politika:

Zelo je obžalovati, da smo ostali brez vsake natančnejše vednosti o s Krfa datiranem manifestu nekega baje obstoječega odbora jugoslovanskih zaupnikov, ki je tačas cilj ljutih italijanskih časniških napadov. Rečeni manifest se neki v imenu avstrijskih Jugoslovancov, Srbov, Hrvatov in Slovencev izreka za ustanovitev jugoslovanske države, ki naj bi se naslanjala na Srbijo. Po tem, kar se more razbrati in razumeti iz došlih nam plemičnih ugovorov italijanskih listov, bi šlo tu za sestanek v svrhu pogajanj, ki jih je spravila v tir na eni strani srbska vlada, na drugi pa diplomacija entente. Vsekakor torej za spletko Pašičeve politike, o katere pravem cilju se ne more dvomiti.

Zelo škoda je, kakor rečeno, da nimamo polnega vpogleda v rečeno listino, kajti še-le po temeljiti osvetlitvi bi jo mogli pravilno oceniti. Tako pa moremo le reči, da nam o kakem odboru jugoslovanskih t. j. avstrijsko-srbskih, hrvatskih in slovenskih zastopnikov s sedežem na Krfu, ki naj bi ga bil nekdo pooblastil in mu poveril neko nalogo, ni nič znanega. Če kljub temu obstoji tak kolegij, potem je sestavljen iz brezdomovinskih, domačiji odtujenih desparadov, ki morejo zastopati le sami sebe in nikogar drugega ne. Kako malo jim je na srcu blagor njihovega naroda in njihove ožje domovine, dokazuje že okolnost, da so se postavili pod okrilje Nikolaja Pašiča, moža torej, ki se ni niti trenutek obotavljal podpisati tiste famozne londonske pogodbe, s katero naj bi se — na srečo samo na papirju — obsežne pokrajine pristnih slovanskih tal ob bregovih Adrije prodale Italiji.

Ta veliki predbojnik slovanske stvari je bil dovolj trapast, da je rodovitne pokrajine vzhodnega soškega brega s Trstom in celim njegovim zaledjem, da celo Istro in Dalmacijo — vse sama nedotakljiva slovanska materna zemlja, katere se Jugoslovani z vsem srcem oklepajo — zapisal Italijanom, da jih je tako pomagal kupiti za vstop v vojno na strani entente. Toda med jugoslovanskimi patrioti ni niti enega, ki bi bil pripravljen, to zločinsko igro gospoda Pašiča, bodisi pod katerimi koli obljubami, molče trpeti, kamoli ji prirediti. Kdor nosi jugoslovansko ime, pa kljub temu drugače misli in drugače dela, je postal zaničevalec skupne narodne stvari in vrhu tega izdajalec najnedotakljivejših minimalnih interesov — in kot s takim se mora z njim tudi postopati.

Težka kriza, v katero je zašel celokupni jugoslovanski svet vsled vojne, je posebno spriči Pašičevega mešetarjenja z italijanskimi imperijalisti vsem preudarnim jugoslovanskim politikom še-le prav jasno pokazala, kako nerazdružno so njihove narodne koristi zvezane s stvarjo habsburške monarhije. Italijanska pohlepnost se je izza vstopa kraljevine v vojno docela razgalila. V imenu brezmejnega narodnega imperializma hoče postati Italija neomejena gospodarka celokupnega jadranskega ozemlja; ta cilj pa more doseči le tedaj, če ukloni domače slovansko prebivalstvo v poštev prihajajočih obalnih in notranjih pokrajin pri svojo ostri in izrazito narodno gospodstvo.

Ze celo stoletje propovedujejo Italijani po vseh ulicah slovanskega juga, da gre stari italijanski kulturi prednost pred mlajšo slovansko in da bi ji morala iti le-ta s poti. Kako bi se godilo Jugoslovancem, ako bi se Italijanom posrečilo, da bi svojo tezo izpremenili v polno, bridko prakso?

Jugoslovani so narodno razcepljeno množstvo in navezani sami nase, nesposobni, da bi se mogli trajno upirati koncentričnemu italijanskemu ekspanzivnemu pritisku. Edino le oprti na velesilo, ki sama ne zasleduje tujenarodnih smotrov in v lojalni zvezi z njo se morejo upirati. In tako kritje za hrptom more nuditi Jugoslovancem samo Avstrija! Še-le svetovna vojna in nesramni poseg Italije v smeri celega jugoslovanskega vzhoda je dodobra

osvetlil, kako imajo znamenite besede Frana Palackega v njegovi poslanici odboru petdeseterih v frankobrodskem parlamentu tudi za Jugoslovane polno veljavo: »... Zares, ako bi avstrijskega cesarstva že davno ne bilo, bi se morali v interesu Evrope, v interesu človečanstva podvizati, da bi ga ustanovili!«

Jugoslovansko vprašanje in Mažari.

Organ grofa Andraszyja »Magyar Hir-lap« piše:

Gospodje Korošec in tovariši, voditelji avstrijskih Slovkov(!), so bili nedavno v zlati Pragi razžaljeni — ogrsko povedano: naravnost ven vrženi. Tega si nismo mi izmislili, sami so se pritoževali. Zgodilo se je, da so nekateri izmed njih potovali v Prago, da skuhamo zvezo avstrijskih severnih in južnih Slovkov, toda nek neznamenit agrarni časopis je pozdravil bratske sosedne na tak način, da so obrnili hrbet mestu svetega Janeza Nepomuka in ga zapustili, kot svoječasno sveti Pavel Rumune.

V nadaljnjem izvajanju smeši »Magyar Hir-lap« samoodločevanje narodov v čes-kem smislu, o katerem trdi, da se krije z znanim programom entente: raztrgati monarhijo. Zaključuje pa:

»Hočemo samo ugotoviti, da je meta-nje skozi vrata najboljša politična pedagogika in česar niso mogli Čehi slovenskim gospodom v glavo zabiti, to so jim pojas-nili recimo na zadnjem delu telesa. Sicer bi bilo nerazumljivo, da so isti gospodje Korošec in tovariši, ki so bili včeraj iz Prage vrženi, ker niso bili dovolj slovanski, in ki so bili od gotovih strani označeni kot vladni agenti, od druge kot ministrski kandidati, včeraj objavili slovens sklep.« — List ponatiskuje z nekaterimi zavijanjimi poročili Jugoslovanskega kluba.

Tako postajajo iz Savlov Pavli in po spreobrnitvi gospoda Korošca ni težko uganiti, da je nastopila gotova politična harmonija v slovanski politiki od Prage do Zagreba, kjer branijo v tamošnjem saboru ban in hrvatsko-srbska koalicija možato, patrijotično in častno sijaj krone svetega Štefana in nastopajo za njeno nerazdruženo proti intrigam, komedijam in nezvestobi ilirizma. O jugoslovanski politiki velja le to: Vsakega smatramo za sovražnika, ki bo nastopil kjerkoli in pod kakršnimkoli naslovom, smotrom in pomočjo proti našim vojnim in mirovnim ciljem. Tu ni nobene izjeme. Kdor bi hotel — in naj si bo samo v mislih — načeti nerazdeljenost Ogrske, teoretično ali praktično, iz lastnega nagiba ali po višjem naročilu, ali miru na ljubo, bo našel na Ogrskem in pri Mažarih smrtnega in na vse pripravljenega sovražnika.

Ogrska noče nobenega tlačiti in oropati. Toda glede lastnega življenja, glede svoje nerazdeljenosti, svobode, samoodločevanja in varnosti ne poznamo nobene šale, nobenih obzirov ideologije in konce-sij. To je naš odgovor na spreobrnitev gos-podov Korošca in tovarišev. Banu Miha-loviću in trezni ter dostojni večini hrvatskega sabora pa izražamo našo prijateljsko ljubezen.

Objestno govorijo ti potomci Arpada in prenežnih izrazov ne izbira ta »najkulturnejši kavalirski evropski narod«.

Naši z uspehom prodirajo v dolinah Casinu in Ojtoz in v zahodni Moldavi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. Uradno:

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Severno od Focsani so dosegle zvezne čete po ljuti borbi, ko so zopet odbile težke rusko-rumunske protisunke, severni breg Suzite.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa. Avstrijski in nemški polki generalnega polkovnika pl. Rohra so predvčerajšnjim

prodrli proti močno utrjenim postojankam pri Herestravu. Sovražnika smo vrgli z žilavim napadom včeraj z višin južno od omenjenega kraja. Poleg težkih krvavih izgub smo ujeli nad 1400 sovražnikov in zaplenili 30 strojnih pušk.

Rusi so morali tudi severovzhodno od Holde ob rumunski Bistrici prepustiti naskakujočim honvedom žilavo branjene postojanke.

V Bukovini smo napredovali pri Solki in jugovzhodno od Črnovic. Protinapadi ruske pehote, ki so jo gonili kozaki v ju-riši, niso položaja izpremenili.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

Pri Brodih so privedle avstrijsko in nemške čete 200 ujetnikov iz ruskih jar-kov.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

Boriti so se zopet pričeli pri Dvinskem, južno od Smorgona in pri Brodih. Tam so ujele nemške in avstrijske čete nad 200 mož.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Trdovratno so se borili jugovzhodno od Črnovic. Naše čete so vdrle na več toč-kah v rusko mejno postojako.

Tudi na Seretski nižini in pri Solki smo, ko smo odbili sovražne protisunke, napredovali. Med dolinama Trotus in Put-na so vzele zvezne čete z naskokom več višinskih postojank, ki so se Rumuni žilavo branili.

V zadnjih dveh dneh smo ujeli v odse-ku Ojtoz nad 1400 mož in zaplenili 30 stroj-nih pušk.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Nemške divizije so izsilile na obeh straneh železniške proge Focsani-Adjudul-Nou na široki bojni črti prehod čez Suzito. Z ljutimi protisunkmi je poizkušal sovražnik, ki je nastopil z močnimi množicami, zavira-ti naše prodiranje. Z najtežjimi izgubami za sovražnika so se izjalovili vsi napadi na našo fronto in krilo.

Berlin, 10. zvečer. Veliki glavni stan:

Naše čete prodirajo uspešno v do-linah Casinu in Ojtoz in v zahodni Mol-davi.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Naše napredovanje.

Vojni tiskovni stan, 10. avgusta. (Po-ročilo vojnih poročevalcev.) Vedno bolj se kaže, da se je izjalovila rusko-rumunska razbremenilna ofenziva. Brez vsake kori-sti so izkrvavele zelo močne množice, ki so napadale proti Erdeljskem. Novo silo je pa pridobila in je lepo napredovala ofen-ziva zaveznikov na celi črti od severne bukovinske meje do prostora pri Focsani.

V divjih pražozdih, ki pokrivajo ob-robnje gore, kjer sedaj napadajo avstrijske in nemške čete od vrha do vrha, se ne more pričakovati, da bi napadi viharo na-predovali. Brezštevilne zavire pospešuje-jo sovražno obrambo. Le nekaj prelazov, ki so vdrli globoko v gorovje, vodi proti črti Folticeni-Neamtu-Piatra-Očna, ki jo bodo Rumuni in Rusi poizkušali z vso silo držati. Njih chramba je postala izredno močna, odkar vidijo, da se nahaja Molda-va v nevarnosti. Neprestano pošiljajo no-ve rezerve na besne protinapade, ki pa napredovalnega pohoda zaveznikov ne morejo ustaviti.

Napad Rohrove armade na erdeljski meji je včeraj napredoval daleč preko juga.

V prostoru dosedanje sovražne ofen-zive se pripravljajo c. in kr. polki na proti-udarec, ki potiska sovražnika od zahoda proti izviru Suzite. Ob zgornjem teku re-ke smo pognali Rumune z južnega brega. Sovražni oddelki, ki se bijejo v prelazu Oi-toz, so zato ogroženi za hrptom. Umakniti se bodo morali proti severovzhodu čez gore za Očno.

Naši se bijejo tudi pri Focsani. — Cesta T. S. Tisita-Baltaretu dosežena. — Prebi-te sovražne postojanke ob cesti Oitoz. — V Bukovini dobra letina. — Med Prutom in Seretom ruski protinapadi odbiti. — Tudi ob Moldavi in ob Bistrici Rusi odbi-ti. — Suzita odsek prekoračen.

Dunaj, 10. Vojni tiskovni stan: Avstrijske čete se od 6. avgusta dalje bijejo tudi v borbah severno od Focsani. Tudi včeraj so odbile avstrijske čete ljute napade na krilo skupine, ki je napadala.

S trdim bojem smo dosegli cesto T. S. Tisita-Baltaretu. Hrabri honvedi so vzeli z naskokom važne postojanke južno od ce-ste Oitoz, ki so jih držali kljub mnogim protinapadom. Honvedi so tudi vzeli z na-skokom višino Mazanain, ki leži vzhodno od Holde.

Sovražni odpor se je nekoliko ustali v dolini Moldava; tudi pred mestom Se-ret ga še nismo zrušili.

S besno protiofenzivo poizkuša sov-ražnik med Seretom in Prutom, da zadrži naše prodiranje. Pri vasi Prevorokie n. pr. je naskočil osemkrat. Ruska konjenica go-ni pri napadih pehoto naprej.

V osvobodenih krajih Bukovine kaže letina dobro. Rusi so, ko so se umikali, pač oskodovali stanje živine, uničili so mostove, kolodvore in nekaj krajev, a pu-stošteli niso splošno.

Črnovice so vsled spretnega vodstva, ki je prisililo Ruse, da so se morali umak-niti proti jugovzhodu, le malo trpele. Berlin, 10. Wolff javlja:

Rusi so napeli 9. avgusta v prostoru med Prutom in Sučavo vse moči da skraj-nosti, da bi vrgli zaveznike z brezobzirnim nastopom močnih sil, ki so jih hitro prive-dli na bojišče, a vsi njih naporji so bili za-man. Z veliko hrabrostjo izvedene proti-napade smo z visokimi izgubami za sov-ražnika vse odbili. Isto usodo so imeli ru-ski protinapadi na obeh straneh Moldave in ob Bistrici.

Zavezniki so premagali žilavo obram-bo in napredovali.

Severno od Mt. Cleja in zahodno od Glazute severno od Casinu smo iztrgali sovražniku več višinskih postojank.

Odbili smo sovražne napade na se-vernem bregu Oitoza.

V prostoru pri Focsani so naše čete z močnim sunkom prekoračile odsek Su-zita na obeh straneh ceste v dolini, ki vo-di od Focsani proti severu. Vsi poizkusi sovražnika, da bi zopet osvojil izgubljene postojanke, so se izjalovili. Izvajali so si-cer skrajno močne protinapade, deloma so nastopali proti nemškim strojnim puš-kam v 15. valovih. Sovražne izgube so bile nenavadno visoke. Celi naskakovalni valovi so obležali v našem ognju.

Prodiranje v Rumuniji. — Vojni svet v Kijevu. — Proti napadom Zepelinov v Odesi.

Iz Sofije se javlja 10. t. m. z rumun-skega bojišča: Mackensenova armada pritiska vedno močnejše na središče so-vražne bojne črte. Ruski in rumunski polki se umikajo proti severovzhodu. Branijo se trdovratno. Z napadi v Su-zitski dolini in na Gorvju Casinulu krijejo Rumuni umikanje Rusov, da bi se ruska črta ne prebila prekrečko. — Strategične važnosti ti boji niso, ker bi tudi delni uspehi zelo kritičnega polo-žaja v središču ne izboljšali. General Ščerbačev igra zelo nevarno igro. Ves uspeh stavi na eno samo karto. Nemške in avstrijske čete stoje že na krilu in za hrptom sovražnika, ki se bori v stranskih dolinah Sereta, kamor mora-jo voziti strelivo in pratež le po eni sa-mi železniški progi, na katero pa s tež-kimi topovi še lahko streljajo. Rusi bo-do morali hitro postopati, da ne bodo njih prednje čete odrezane. — »Daily Mail« javlja: V Kijevu je zboroval pod predsedstvom Kerenskega vojni svet ruskih in rumunskih generalov. Raz-pravljali so o strategičnih ukrepih, če se bo nadaljevala sovražna ofenziva se-verno od Focsani. — »Times« javljajo iz Odesa, da so v Odesi proti napadom Zepelinov vse potrebno ukrenili.

Rumunski kralj nezadovoljen s položajem rumunskih čet.

Curih, 10. (K. u.) »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Rumunski kralj je brzojavil predsedniku Poincaréju, da je nevoljen vsled slabega položaja, ki se je proti njegovi volji pripravil rumunskim četam.

Ruske zmede.

Berlinski »8Uhr Blatt« javlja z ruske meje: Anarhija nadvladuje kljub najstrožjim odredbam Kerenskega. V Kijevu, v Kazanu, v Saratinu in v Moskvi so privedle žene vojakov velikanske demonstracije. Zahtevale so, naj se takoj sklene mir in naj se jim zvišajo podpore. V Kijevu je prišlo 30.000 pušk vojaški svet, izpuštile so ga šele, ko je zapovedal, naj izplačajo ženam poldrug milijon rubljev. Krvavi izgredi so izbruhnili v Kazanu, poveljnik kazanskega vojaškega okraja je bil nevarno ranjen. Nekoliko prej je brzojavil Kerenskemu, da je v Saratinu zopet mirno, ker je zadržal vstajo maksimalistov in anarhistov, a kmalu nato so izbruhnili novi nemiri, ki so jih vodile žene in dezerterji. V bojih z vladnimi četami je padlo 400 oseb. V Tiflisu in v Bakuu so nastali novi težki cestni nemiri. Žrtve je bilo veliko. Dve bombi sta bili vrženi na železniški vlak, s katerim sta se vozila novi namestnik na Kavkazu in vrhovni poveljnik kavkaške armade; vlak je skočil s tira; general je bil lahko ranjen, poveljnik francoskega vojaškega odposlaništva general Jones je pa bil nevarno ranjen. Tudi na Finskem so izbruhnili novi veliki nemiri. — Nizozemski listi poročajo, da so zaprli v Petrogradu tri osebe, ki so nameravale umoriti Kerenskega. — Iz Stockholma: Umorjen je bil vojaški poveljnik v Jekaterinoslavu. Začasna vlada je nato razpustila delavski in vojaški svet v Jekaterinoslavu.

Novi napadi Angležev na Flanderskem izjavljeni.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

Na Flanderskem je besnela topovska bitka z menjajočo se silo; zvečer je bila splošno močnejša, nadaljevala se je ponoči, danes zgodaj zjutraj se je zvišala med Yserom in Lysom do najmočnejšega bobnečega ognja. V širokih odsekih vzhodno in jugovzhodno od Yperna so se pričeli močni napadi sovražne pehote.

Zelo živahen je bil topovski boj na obeh straneh Lensa in južno od Scarpe. Angleži so napadli zvečer od pota Monchy-Pelvas do ceste Arras-Cambrai v gostih množicah. Naš uničevalen ogenj je uničevalno zadeval njih pripravljene prostore. Napadajoči njih naskakovalni valovi so imeli v obrambnem ognju in v boju moža z močnem naših v bojih preizkušenih polkov najtežje izgube. Povsod smo jih vrgli. Severno od St. Quentin so iztrgali braniborski bataljoni Francozom nekaj črt jarkov v širini 1200 metrov. Sovražni protinapadi so se izjalovili; nad 150 mož smo ujeli.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Soissonsom in Reimsom, v zahodni Champagni in na obeh bregovih Moze se je od časa do časa močno streljalo. S protisunkom smo pregnali francoski poizvedovalni oddelek, ki je bil vdrl ob cesti Laon-Soissons v naš jarek. — Badenske naskakovalne čete so vdrlle vzhodno od Moze v francosko postojanko severno od Vacherauville in so odvedle več ujetnikov.

Poročnik Gontormann je sestrelil 2 sovražna pritrjena zrakoplova.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Berlin, 10. zvečer. Veliki glavni stan:

Izjalovili so se danes zjutraj močni napadi Angležev, ki so jih izvedli na Flanderskem med železniško progo Ypern-Roulers in Hollebeke.

Francosko uradno poročilo.

8. avgusta ob 11. uri ponoči. Precej živahno so streljali s topovi pri Pantheonu in pri Rajere-Ferme kakor tudi na desnem bregu Moze v gozdu Coaurieres in v odseku pri Donaumont. Pehota ni nastopala.

Belgijsko poročilo. Ponoči je sovražno topništvo živahno obstreljevalo naše zveze; prvih naših črt niso močno obstreljevali. Jutro je bilo mirno; le nekaj bomb so vrgli pred Dixmuiden. Popoldne nekaj strelav.

Angleško uradno poročilo.

8. avgusta. Močno je zopet deževalo. Severno od Bixchoote so naši zavezniki podnevi zopet napredovali. Ponoči in danes zjutraj smo severno od Rouxa in blizu Oppy odbili sovražne oddelke. Sovražno topništvo neprestano zelo deluje vzhodno od Yperna. Četudi je bilo trajno soparno,

so le naši letalci metali bombe na sovražne železniške proge in na železniške vlake 40 milj za nemško bojno črto. Povzročili so veliko škodo; en vlak so vrgli iz tira, drugega so poškodovali. Ponoči so metali bombe tudi na neko sovražno municijsko skladišče. Eno naše letalo pogrešamo.

Borbe na italijanskem bojišču.

Dunaj, 10. Vojni tiskovni stan:

Naša pomorska letala so metala bombe na sovražne tabore v dolini Valone in na vojaške naprave v Tržiču.

V adiški dolini je naša napadalna četa ujela enega častniškega aspiranta in 53 mož.

Novi izjalovljeni napadi Angležev.

Berlin, 10. Wolff poroča: Na flanderskem bojišču z dne 31. julija vzhodno in jugovzhodno od Yperna so Angleži zopet močno napadali. Od napad pripravljenih angleških množic je pa mogel naskočiti le en del, ker so Nemci pričeli pravčasno sipati na angleške pripravljene postojanke uničevalen ogenj, še predno so mogli naskočiti. Uničevalen ogenj je stransko deloval. Kar je izpadlo iz angleških jarkov in naskakovalo, se je zrušilo v zapiralnem in v obrambnem ognju, oziroma smo odbili z najtežjimi izgubami za sovražnika. Napadene postojanke so Nemci popolnoma držali.

Pred nastopi Belgijcev.

Rotterdam, 10. Belgijski vojni minister je izdal povelje, da bo morala belgijska armada kmalu izvesti na flandrijskem pozorišču važne zadače.

Angleški vojak zahtevajo mir.

Haag, 10. »Daily Chronicle« opozarja Lloyda Georgeja na politične shode, ki jih prirejajo angleški vojak za fronto, na katerih zahtevajo, naj se sklene mir.

Francoska vlada v škripcih.

Genf, 10. Lijonski listi poročajo: Francosko ministrstvo se temeljito izpremeni. Odstopila bosta notranji minister ter minister prehrane in njuna državna tajnika.

Na morju.

Nastop vseh brodovij sporazuma.

Haag, 10. »Morningpost« trdi, da namerava Churchill osredotočiti vsa brodovja sporazuma in napasti nemško mornarico. List roti vlado in admiraliteto, naj tako pustolovščino prepreči.

Na Tihem morju potopljen japonski parnik.

Kodanj, 9. Japonski parnik »Seixo Noru« je bil zadet med vožnjo iz Peru v Jokohamo po torpedu ali je pa zavezil na mino. Potop parnika je povzročil na zahodni obali velik strah.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. Uradno:

Pri Mori na južnem Tirolskem so vdrli naši oddelki v sovražno črto, zasedli so jarek in ujeli enega častnika in 53 mož. Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

10. avgusta. Na celi bojni črti so precej živahnejše nastopali. V našem ognju sta se zrušila dva sovražna napadalna poizkusa v Val Caolva (Brenta) in severno od Sv. Katarine (Gorica). Uničili smo sovražne naskakovalne patrulje, naši oddelki, ki so jih zasledovali, so ujeli približno 20 mož, ki so še ostali.

Ponoči od 8. in 9. avgusta so naše učinkujoče obstreljevalne skupine zopet napadle vojaške naprave v Pulju; videlo se je dobro. Naši letalci so zadeli sovražni arzenal in zasidrano mornarico, ki so jo dobro videli, eno tono bomb. Vsa naša letala so ušla močnemu sovražnemu obrambnemu ognju; odbil so sovražna povodna letala, ki so se dvignila, da bi zasledovala in so se vrnila na lastna letalna polja.

V Italiji se pripravlja splošna stavka.

Lugano, 10. »Avanti« poroča: Socijalistična zbornična skupina je na včerajšnji seji sklenila, da priredi takoj, ko bo končan londonski posvet sporazuma, sejo zborničnih skupin. Iz zanesljivih virov se glede na ta sklep izjavlja, da nameravajo na tej seji socijalistični poslanci proglasiti splošno stavko v celi Italiji, če ne bodo na londonskem posvetu ničesar sklenili, kar bi omogočilo, da se konča vojska še pred bodočo zimo. O tem koraku se je stranka že dolgo posvetovala, večkrat so jo že nameravali izpeljati, a odločili se zanj po razgovorih vodstva stranke od poslanci ruskih socijalistov.

Nov napad na Pulj.

Dunaj, 10. Uradno:

Ponoči od 8. na 9. je vrglo približno 25 sovražnih letal na Pulj približno 90 bomb. Vojaške škode v mestu nobene, v mestu

civilne škode le malo. 2 osebi sta lahko ranjeni.

Poveljstvo mornarice.

Na jugu.

Francosko balkansko poročilo.

7. avgusta. Na celem pozorišču srednje močan topovski ogenj.

Na srbskem bojišču in v ovinku Črne je izvedel sovražnik dva presenetljiva napada, ki sta se izjalovila.

Angleški letalci so metali bombe na sovražne tabore južno od Veleša.

Mirovni predlogi angleškega delavsiva.

London, 10. avgusta. (K. u.) Reuter:

»Daily Telegraph« objavlja spomenico izvršilnega odbora delavske stranke, ki se predloži kot temelj mirovnih predlogov angleške delavske stranke posvetu zastopnikov strank. Spomenica predvsem potrjuje izjavo, ki se je sprejela soglasno na posvetu socialističnih delavskih strank sporazuma 14. februarja, s katero se je zahtevala ponovitev Poljske in samoodločba vseh zatiranih narodov od Alzacije-Lorene do Balkana. Spomenica izjava: Posvet pozdravlja rusko formulo o odpovedi aneksijam in odškodninam. Zahteva, naj se takoj ustanovi zveza narodov in mednarodna postavodaja. Protestira proti neskončnemu nadaljevanju vojske. Najvažnejši predpogoj je, da Nemčija obnovi in odškoduje Belgijo; dalje zahteva posvet, naj se teritorialno obnoviti Srbija in Crnagora. Balkansko vprašanje naj se reši na posvetu zastopnikov balkanskih narodov, ali naj ga pa reši avtoritativna mednarodna francija Alzacija-Lorena. Italiji iredenti izraža posvet svoje tople simpatije in opozarja, da se morajo upravičene koristi Italije zagotoviti na Jadranskem in na Egejskem morju. Judom naj se zagotovi enakopravnost v vseh državah. Palestina postane svobodna judovska država. Turčiji se ne smejo vrniti Armenija, Mezopotamija in Arabska; postopa naj se z njimi, kakor z naselbinam v tropični Afriki. Vlada naj jih komisija zveze narodov.

Carigrad mora postati nevtralnno prosto pristanišče.

Vse evropske naselbine v Afriki se naj odstopijo zvezi narodov; nepristranska komisija naj jih upravlja kot enotno neodvisno nevtralnno državo.

Posvet obsoja vsaki načrt gospodarske vojske potem, ko se sklene mir.

Izvemši Belgije naj vsa vojna opustošenja pokrije mednarodni sklad, ki naj mu vse vojskujoče države prispevajo v meri, v kateri so opustoševale.

Osler napad delavskega in vojaškega sveta na Brianda.

Bern, 10. avgusta. (K. u.) Ruski sotrudnik »Bunda« poroča: »Izvestija« so glede na odkritja nemškega kanclerja javno vprašala: Ali je rekel Briand, da nam je vseeno, kaj da pravijo nižji sloji v Rusiji? Če je to res rekel, se francoska vlada usodno moti. Ruski narod ni napravil revolucije, da ostane nema čreda. Zadnji čas je, da se razpusti država krvave blaznosti. Kdor tega ne umeva, ne more korakati z revolucijo skupno po isti poti. Izvršilni odbori delavskih, vojaških in kmetskih svetov iznova zahtevajo svetovni mir brez aneksij in odškodnin temeljem samoodločbe narodov.

Konference v Stockholmu.

Pred novo odgoditvijo stockholmskega posveta.

Pariz, 10. »Petit Parisien« javlja: Angleški parlamentarni krogi sodijo, da bodo stockholmski posvet zopet odgodili.

Angleška delavska stranka za udeležbo na stockholmskem posvetu. — Združene države ne izdajo potnih listov udeležencem stockholmskega posveta.

Iz Londona: Izvršilni odbor delavske stranke je sklenil s 3 glasovi večine, da vzdržuje svoj sklep z dne 26. julija o zastopstvu na stockholmskem posvetu. — »Matin« javlja: Lansing ni izdal potnih listov socijalističnemu voditelju Hillquitu, da bi odpotoval na stockholmski posvet.

Sestanek ministrov nevtralnih držav v Stockholmu.

»Politiken« poroča, da bodo v kratkem zborovali ministri nevtralnih držav v Stockholmu.

Angleška delavska stranka sklenila, da se udeleži posveta v Stockholmu.

London, 10. avgusta. (K. u.) Reuter: Na posvetu delavskih zastopnikov so sklenili z 1,846.000 proti 550.000 glasovom, da odpošlelo delegate v Stockholm.

London, 10. avgusta. (K. u.) »Associated Press« poroča: Delegati so po Hendersonovem govoru sklenili s 541 proti 184 glasovom, da se pošljejo v Stockholm zastopniki.

Vojska med Anglijo in Francijo v Irgovini.

Amsterdam, 10. avgusta. »Weekly Dispatch« poroča: Med Anglijo in Francijo je nastala mala trgovinska vojska. Angleška in francoska vlada odrediti celo ukrepe, da si vračata ena drugi neprijetnosti.

Razna poročila.

Lloyd George proti enotni jugoslovanski državi.

Genf, 10. Pariški »Journal« poroča: Lloyd George se je tudi na londonskem posvetu izjavil proti sprejemu enotne jugoslovanske države v program sporazuma, kar so predlagali Srbi.

Zahteve črnogorskega kralja.

Lugano, 10. »Tribuna« poroča: Črnogorski kralj Nikita se noče odpovedati svojim pravicam na korist Velike Srbije. Zanaša se na Italijo. O vojnem položaju noče ničesar reči, a želi, da bi kmalu potoval v Rim, kjer želi skromno živeti kot zasebnik.

Venecelos napoveduje diktaturo.

Atene, 10. (K. u.) Agence Havas: Na burni seji zbornice je govoril Venecelos, Obsojal je spletke, ki so dovedle do sedanjega položaja. Rekel je, da se je odločil za izredne ukrepe in da nastopi, če bo potrebno, tudi kot diktator proti vsem, ki bi izkušali njegovo delo motiti. Kopčal je z izjavo, da stoji gotovo velika večina naroda za njim.

Združene države prepovedujejo socijalistične časopise.

Bern, 10. Iz Newyorka se poročajo: Vlada je prepovedala deset socijalističnih časopisov, ker so pisali proti vojski. Na socijalističnem strankarskem shodu sprejeta resolucija proti vojski je bila ob prvotnem zborovanju sprejeta z desetkratno večino.

Nevarna kriza v sporazumu.

Bern, 10. (K. u.) »Times« poročajo: Bonar Law je izjavil v spodnji zbornici: Nahajamo se danes v nevarni krizi. Dogodki v Rusiji so zelo izpremenili položaj. Vsi narodi, ki se boja udeležujejo, se opotekajo pod udarcem.

Splošna brambna dolžnost v Kanadi.

Ottawa, 10. (K. u.) Senat je sprejel v tretjem branju postavbo, ki uvaža vojaško službeno dolžnost.

Ameriške čete v Londonu.

Rotterdam, 10. avgusta. Dne 14. avgusta bo korakala ameriška četa na va-bilo angleške vlade po londonskih cestah. Od 1. 1689 niso še nobeni ptuji vojaki stopili na angleško zemljo.

Za obrambo španskih pristanišč.

Novi nemiri na španskem.

Za obrambo španskih pristanišč je določila vlada 7 milijonov pezet. — Španska vlada grozi, da priglasi oblegovalno stanje, če izvedejo železničarji splošno stavko.

Notranja politika.

Zasedanje zbornice v septembru.

Dunaj, 10. avgusta. Zbornični predsednik dr. Gross se je izjavil včeraj v nekem razgovoru, da se bo vršilo zasedanje zbornice zopet krog 15. septembra.

Pražki štrajk končan.

Praga, 10. avgusta. Včeraj zvečer sta se vršili dve zborovanji štrajkujočih kovinarjev. Poslanci so poročali o svoji intervenciji pri ministrih. Nato so delavci sklenili, da nastopijo zopet delo. Ravnotako prične danes zopet reden promet cestne železnice.

Nemški nacionalni poslanci izstopili iz avstrijske politične družbe.

Dunaj, 10. avg. Dvaindvajset članov nemške nacionalne zveze je naznanilo svoj izstop iz avstrijske politične družbe.

Nesoglasje med nemškimi krščanskimi socijalci.

Ze delj časa obstoja nasprotje nemške krščanskosocialne stranke proti dunajskim krščanskim socialcem, ki hodijo zadnje čase precej čudna pota. Sedaj je odklonil kršč. soc. državnozbornski klub vsak stik z dunajskim kršč. soc. strankinim vodstvom.

Nemški socialni demokrati.

Dunaj, 10. avg. Zastopniki nemške socialno demokratične stranke so imeli 8. in 9. t. m. zborovanje, katerega so se udeležili zastopniki vseh kronovin. Tudi dr. Viktor Adler, ki je že okrevljal, je bil navzoč. Razgovor se je vršil o političnih in

parlamentarnih dogodkih zadnjega časa, o vprašanju prehrane, socialno političnih zadevah, toda tudi o mirovnem vprašanju in o predpripravi za stockholmsko konferenco. Predsedništvo je poročalo o predlogih za sestavo koalicijskega ministristva. Ministrski predsednik dr. pl. Seidler je ponudil soc. demokratom za stopnika v kabinetu. Socialni demokrati so ponudbo odklonili. Toda to ne izključuje, da se bo stranka resno pečala z vsemi predlogi o premembi ustave. Splošni strankin shod je določen za 28. september.

Nemci in Mažari so si v laseh.

Budimpešta, 10. avgusta. Vsled sovražne pisave enega dela budimpeštanskega časopisja je odpovedalo berlinsko Lessingovo gledališče, ki je gostovalo na nekem tukajšnjem gledališču, gostovanje. Posebno »Az Est« je ljuto napadal nemške gledališke igralce.

Glasbeno dramatični večeri v deželni gledališču.

Pri razprodanem gledališču sta včeraj pela gđ. Mira Korošec sopran in g. Robert Primožič bariton. Repertoar je bil star, v Ljubljani smo te arije že dostikrat slišali in v prihodnje bi želeli, da se zapoje kaj novega, ker Bajazov Prolog je, kakor čaren, prav tako obrabljen. Vrh tega bi pripomnil, da bi se spodobilo, da bi se stavil na spored tudi kakšen komad Lajovca, Sattnerja ali sploh kakega Slovence.

Mira Korošec nam je že znana. Imela zelo močan glas, ki je popolnoma izenačen, čisto nastavlja, pozna vse dinamične finise in jih docela obvlada, izgovarja povsem čisto in svoje točke tudi čustveno izčrpava. Heroična postava in simpatičen nastop jo na mah prikupita. Samo v višini preveč falzetira. Radi bi jo slišali kak komad Wagnerja, ki je njena domena. Višek je dosegla v Saint-Saënsovi ariji, Čajkovskega je pela pa prepočasno. Je prvovrstna in rojena primadona za heroične partije.

Primožičev bariton je še mlad. Glas še ni egaliziran. Srednja lega in mezzoforte še čakata na učitelja, višina je še neizdelana, v nižini je pa izredno dopadel. V celoti je njegov glas simpatičen in ima prijeten, tipično-italijanski timbre. Materiala dovolj in lepega tiči v njegovem obsegu tudi inteligence pojmovanja in čustva nismo pogrešali. A manjka mu še osebne note in individualnosti. Zna imeti lepo bodočnost, ko se razvije.

V Zagrebu bo Primožič Vučkovičev naslednik, od katerega naj se zlasti nauči izgovarjave. Prognoza: prvovrstna moč družega reda v okviru zagrebške opere, brezdvomno pa je boljši kot marsikdo, ki smo ga zadnje čase na koncertih slišali.

Izvenpevsko obnašanje njegovo pa je subretno in seriozen pevec, ki v fraku pri koncertu pošilja poljubčke med občinstvo in dela gimnastične vaje na odru, še dolgo ne sme računati na prvovrstno umetnost. To so varijetemanire, ki bi jih v koncertih prav radi pogrešali v pevčevu dobrobit in našo zadovoljnost.

Spremljevanje gđ. Olge Lugarič je neoporečno in je kazalo dobro šolo in siguren nastop, diskretnost in spretnost. A. a.

Dnevne novice.

— **Tendencijozno poročilo.** Berlinski »Lokalanzeiger« priobčuje naslednje poročilo: Haag, 7. avgusta: »Times« poroča iz Odese: Velik del slovenskih in hrvatskih častnikov in vojakov, ki tvorijo del v Odesi nameščenega srbskega prostovoljskega zbora je zapustilo ta zbor in vstopilo v rusko armado. Razlog izstopa je bil, ker je poveljnik srbskega zbora več častnikov, ki so se zavzemali za hrvaško-slovensko avtonomijo, odpustil. Nad sto častnikov in veliko število vojakov je potegnilo z odpuščenimi in izstopilo iz zbora. Mi kratkomalo tega ne moremo verjeti. To je gotovo tendenciozno berlinsko poročilo, da bi napravljalo nekako razpoloženje za vsenemške težnje na Dunaju. Celo poročilo samo na sebi kaže znake konfuznosti. Prepričani smo, da bomo po vojni lahko konstatirali, da je v tem poročilu velika tendencijozna laž.

+ **Redek jubilej.** 15. avgusta, na Veliki Šmaren letošnjega leta, obhaja častni kanonik ljubljanskega kapitlja, župnik in dekan žužemberški, prečestiti gospod Mihael Tavčar sedemdesetletnico, odkar je pel novo mašo v farni cerkvi na Bledu. Porojen 25. sept. 1823 na Rečici pri Bledu, posvečen 31. julija 1847 v mašnika, je služboval kot kaplan na Jesenicah, v Hrenovicah, na Igu, v Dobropoljah in kot župnik na

Vačah in sedaj kot župnik in dekan v Žužemberku. Častiti gospod si je pridobil velikih zaslug kot izborni delavec ne le v vinogradu Gospodovem, ampak tudi na političnem in gospodarskem polju. Nekaj časa je bil tudi deželni poslanec. On je najstarejši duhovnik v škofiji in je maševal že srebno, zlato in demantno sveto mašo. 15. avgusta bo pa nastopil kot železnomašnik. Izredni jubilej, ki ga ni doživela ljubljanska škofija že morda stoletje, bodo praznovali z veliko slovesnostjo, katere se bo udeležil prevzvišeni gospod knezoškof in veliko druge cerkvene in svetne gosposke. Še na mnoga blagoslovljena leta, po volji božji, gospod železnomašnik.

Shod čebelarjev bo dne 15. avgusta 1917 ob pol 10. uri dopoldne v Marijanšču v Ljubljani. Razgovor o važnih gospodarskih vprašanjih za čebelarje. Ker je preskrba glede hrane v Ljubljani težavna, naj si vsak jed preskrbi. Pristop je dovoljen vsem čebelarjem brez ozira na število. Prosi se obilne udeležbe. — Odbor Slovenskega osrednjega čebelarskega društva v Ljubljani.

— **Poroka.** Pri Sv. Ani pod Ljubelom sta bila poročena dne 9. t. m. g. Sergij vitez pl. Czerny, c. kr. finančni komisar na Dunaju z gđ. Ernestino Schwickert, pišarniško uradnico na Dunaju, hčerko tukajšnje šolske voditeljice gospe Hedvige Schwickert, rojene pl. Lehmann.

— **Velik požar.** Sv. Križ na murskem polju. — V četrtek 9. t. m. je v Buncanih požar uničil 12 posestnikov deloma vse, deloma gospodarska poslopja. Ker se je ogenj pri velikih suhih in močnemu vetru hitro razširil, se ni moglo veliko rešiti. Škoda je ogromna.

— **Dunajske koncertne dvorane** nameravajo zapreti od decembra do februarja.

Gospodarske beležke.

— **Določitev cen za krompir.** Dunaj, 9. avgusta. Urad za ljudsko prehrano je določil prodajno ceno vojniščne prometne centrale za čas od 1. do 20. avgusta sledeče: Okrogel krompir 43 K 50 v., krompir-kiflar 123 K 50 v. za meterski stot. Za čas od 21. avgusta do 5. septembra pa je prodajna cena vojniščne prometne centrale 28 K 50 v. za okrogel krompir in 78 K 50 v. za kiflar. Od 5. septembra dalje pa je maksimalna cena za okrogel krompir 18 K 50 v., za kiflar pa 48 K 50 v. Maksimalne cene za nadrobno prodajo določi deželna politična oblast.

— **Zagotovitev davka na vojne dobljke.** Dunaj, 11. avgusta. (K. u.) »Wiener Ztg.« razglašajo postavbo z dne 2. avgusta 1917 o zagotovitvi vojnega davka na višje dobljke družb in na višje dohodke posameznikov v letu 1917.

Ljubljanske novice.

lj **Gostovanje poljskih gledaliških umetnikov.** Jutri, v nedeljo, ter pojutrišnjem, v ponedeljek, gostujejo na odru deželnega gledališča v Ljubljani odlični člani poljskega mestnega gledališča v Krakovu v dveh poljskih veseloigrah, in sicer jutri ob 9. uri zvečer v trodejaniki »Grube ryby« (Dvoje mastnih rib), napisal M. Batucki, pojutrišnjem pa v trodejaniki »Maž z grzeznosci« (Soprog iz vljudnosti), napisal Ruzskowski. Ensemble, ki se vrača s soške fronte, kjer je z velikimi uspehi vedril svoje rojake-branilce, tvorijo pod vodstvom režiserja g. Nowakowskega dame Czapinska, Pawlowska, Rozwadowska, Strycharska in Swiendzicka ter gospodje Bieganski, Brzeski, Konarski, Mierzejewski in Trzywdar. Odličnost sodelujočih umetnikov obeta izreden gledališki užitek. Tako nam je vojna omogočila, da pozdravimo na lastnem odru ugledne zastopnike velerazvite oderske umetnosti viteškega slovanskega naroda. Začetek predstav vsakokrat ob 9. uri zvečer. Vstopnice po 5, 4, 3, 50, 3, 1, 80 ter po 1 krono, za stojišče po 60 vinarjev, se v predprodaji dobe danes popoldne in zvečer ter jutri od 10. do 12. ure dopoldne pri blagajnici v deželnem gledališču.

lj **Žegnanje pri Sv. Krištofu** bo jutri 12. avgusta. Ljubljanci so ta dan vedno radi hodili obiskat grobove rajnih, jih krasili in za drage molili. Jutrišnji dan je zopet prilika za to in obiskovalci so lahko ob 9. uri pri sv. maši, popoldne ob 5. uri pa pri petih litanijah in blagoslovu.

lj **Iz katoliške cerkve** v grško-orientalsko je prestopila v Trstu Angela Lombard, ki je do 17. maja 1917 še službovala na ljudski šoli v Zalogu pri Ljubljani.

lj **Poročil** se je g. Rudolf Vidič, adjunkt pri državni železnici, z gđ. Marico Podgornik na Brezovici pri Ljubljani.

lj **Mestni popisovalci** nrad ostane radi popisovanja beguncev tudi v ponedeljek in torej za stranke zaprt.

lj **Gromenje topov** s soške bojne črte se je sinoči zopet izredno močno čulo.

lj **Samoumor.** V sredo se je podala učiteljica P. C. iz Ljubljane v Savlje, da obišče neko rodbino. Spremljevalo jo je neko 17letno dekle. Na Ježici je pa P. C. skočila čez mostno ograjo v Savo; spremeljevalka ji tega ni mogla zabraniti. Izginila je v valovih. P. C. je bila šele pred kratkim izpuščena iz deželne bolnišnice.

lj **Oddaja usnja** čevljariskim mojstrom v Ljubljani in sodnem okraju ljubljanska okolica. Čevljariski mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, naj se oglase zaradi tiskovin za potrdila o prejemu usnja pri združenem načelniku gosp. Karlu Kordeliču v Ljubljani, Rimska cesta št. 5, čevljarji iz sodnega okraja ljubljanska okolica pa pri gosp. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški h. št. 4 (tik cerkve). Usnje se bo prodajalo od torka, dne 14. avgusta 1917 dalje.

lj **Dobava premoga.** Tiskovine, ki so po navedbi ministrstva za javna dela določene za prošnjo za podelitev tuzemskoga, odnosno šlezkega premoga za porabnike, ki so tudi dosedaj prejemali premog na cele vagone, dobiti je odslej na mestnem magistratu (ekspeditu) po 30 vinarjev komad.

lj **Prodaja sladkorja na sladkorne izkaznice št. 25 in 147.** Na sladkorne izkaznice št. 25 se dobi sladkor v trgovini g. Vrtačnikove Tržaška cesta št. 19, in na sladkorne izkaznice št. 147 v trgovini g. Premkove, Pred igriščem št. 1. Trgovci se naprošajo, da v razglasu 1. popravijo pri št. 25 novi naslov g. Vrtačnikove in 2. vpišejo pod 147 novo prodajalno sladkorja g. Premkove.

lj **Razdelitev krompirja.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo prihodnji teden pričela razdeljevati iz svojega skladišča pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir po 50 vin. kilogram. Na vsako osebo odpade po 2 kg in se je strankam pri prejemu krompirja izkazati z rodbinskimi izkaznicami, katere so dobile pri zadnji krušni komisiji. Določa se naslednji red: V ponedeljek dne 13. avgusta dobe krompir od 8. do pol 10. odjemalci pekarije Dolinar Pred škofijo, od pol 10. do 10. odjemalci pekarije Bizjak, Poljanska cesta; od 2. do 4. odjemalci vojne prodajalne v šolskem drevoredu, od 4. do 5. odjemalci pekarije Žužek, Sv. Florijana ulica, od 5. do 6. odjemalci pekarije Zalaznik, Stari trg. V torek, dne 14. avgusta dobe krompir od 8. do 11. odjemalci vojne prodajalne na Starem trgu, od 2. do 3. odjemalci pekarije Leskovec, Opekarska cesta, od 3. do 4. odjemalci konsumne prodajalne na Krakovskem nasipu od 4. do 6. odjemalci vojne prodajalne na Rimski cesti. Stranke naj pripravijo denar. Razpored krompirja se objavi prihodnje dni.

lj **Razdelitev mesa na rumene izkaznice D.** V nedeljo, dne 12. avgusta bo mestna aprovizacija iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa dopoldne od 8. do 9. ure razdeljevala na rumene izkaznice, zaznamovane z veliko črko D, goveje meso po 2 K 80 vin. kilogram. Družine do 3 oseb dobe pol kilograma, s 4 in 5 osebami tri četrt kilograma, s 6 in 7 osebami 1 kilogram, z več kot 7 osebami 1 in četrt kilograma. Prinesti je s seboj nakaznice za meso in pripraviti denar.

lj **Razdelitev čebule.** Mestna aprovizacija je nakupila večje množine čebule, katere dobi koncem prihodnjega tedna. Čebula se bo razdeljevala vsem onim, ki niso udeleženi pri nobeni ubožni akciji.

lj **Krušne komisije.** Načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje krušnih komisij, ki se vrši dne 13. avgusta ob 11. uri v mestni posvetovalnici.

lj **Petrolej.** Vse stranke, ki imajo za mesec julij in avgust nakazan pri določenih trgovcih petrolej, se tem potom obveščajo, da imajo sedaj trgovci za oba meseca blago že v zalogi.

lj **Našla** se je danes dopoldne denarnica s krušno izkaznico. Dobi se pri g. Elzi Stampf, Sv. Petra nasip 71.

Strašen požar v Londonu.

London, 10. avgusta. (K. u.) Reuter: V nekem londonskem predmestju je pričela sinoči goleti Barkingova tvornica. Smrtno poškodovanih je 30 oseb; veliko jih je ranjenih.

Primorske novice.

Nova italijanska pesem o Trstu. Društvo »Trento e Trieste« v Italiji nadaljuje svojo propagando ter je nedavno priredilo v Rimu Battistijevo slavnost. Slavnostni govor je imel minister Comandini, ki je zaključil z zahtevo, da mora priti Trst pod Italijo. — Po Italiji širijo Battistijeve razglednice s pesmijo, katere refren se glasi »Trst se mora združiti z Italijo!« »Idea Nazionale« niše. Da so te razglednice tako

navdušile Italijane, da se vsi od prvega do zadnjega prostovoljno javljajo v vojno službo.

— **Naši ljudje vztrajajo sredi laškega ognja.** Čepovan: Laški letalci so vzeli Čepovan posebno na piko, kakor menda noben drugi kraj za fronto. Od 28. julija do 8. avgusta so nas bombardirala laška letalna brodovja (skupine od 6 do 16 zrakoplovov) petkrat. Razen strahu, ki bo zlasti za otroke zdravstveno škodljiv, bilo je tudi več žrtev. 6. t. m. je bilo ubitih sedem oseb, več ali manj ranjenih pa 22 oseb. Zgorele so tudi tri hiše in en dveletni otrok. Skupno število človeških žrtv brez ranjenec je 14. Zdej pričakujemo ponovitev žalostne igre meseca maja, to je granat. Upamo, da begunske palice nam Lah ne bodo vsilili! Mi ostanemo na svoji zemlji!

Slovenski begunci v Nemški brod. Sedaj je došlo poročilo, da bi kakih 1000 Slovencev iz Steinklamma lahko že odpotovalo v Nemški Brod, do konca t. m. pa bi se taborišče lahko z njimi napolnilo; prostora je za okroglo 5000 oseb. Lepe in snazne barake so že prirejene. Pred vsako barako so postavljeni lični štedilniki za kuhanje. — Okolica Nemškega Broda je bogata; krompirja pridelujejo tam primeroma več nego kjerkoli drugod. In za begunce, zagotavljajo, bo krompirja dovolj, — lakota izključena. Taborišče pa ima tudi zadostno zalogo svinjske masti, — ker je dosedanjí begunci (sami ortodoksni židje) niso hoteli. Tamkaj je tudi dosti zemlje za obdelovanje beguncev na razpolago. Za pridne ljudi torej dovolj prilike, da si sami kaj pridelajo. V istem taborišču je tudi moderna tovarna za čevlje, preskrbljena z najnovejšimi stroji. Isto tako je tam delavnica za perilo. — Prilike dovolj za učenje in — zaslužek. Jugoslovanski klub se te dni trudi v ta namen, da se čimprej presele naši begunci iz Steinklamma v Nemški Brod.

V št. Vidu nad Ljubljano se je dne 17. julija t. l. otvorila zasihna enorazredna ljudska šola za goriške otroke, ki dosedaj radi prenapolnjene tamošnje 6 razrednice niso obiskovali nobene šole. Poučuje gđ. učiteljica Angela Škerlova, verouk pa g. župnik iz Renč. V tej šoli je vseh otrok sedaj 45. Prostor nam je za primerno najemščino prepustila »Prva kranjska mizarska zadruha«. Posredoval je g. župan Belec. Bog povrni obema! Klopi, dve šolski tabli in nekaj drugih učil je posodil šolski voditelj g. Bajc, kateremu smo za to prav hvaležni. Manjkalo je še knjig. Kupiti jih ni bilo mogoče, ker jih trgovci nimajo. Pa preč. predstojništvu uršulinskih samostanov v Ljubljani in v Škofji Loki ste nam darovali precej šolskih knjig. Bog plačaj stotero! Mnogo se je za ustanovitev in za knjige potrudila tudi »Posredovalnica za goriške begunce«. Hvaležno kličemo gospodom: »Bog Vas živi!« Manjka nam še nekaj šolskih knjig, nimamo sv. razpela in nobene podobe. Ako more kdo utrpeti in kaj malega darovati, hvaležno sprejme: Valentin Pipan, župnik iz Renč — Št. Vid nad Ljubljano.

Premoženje so zaplenili inženirju Juriju Conighi, rojenemu leta 1892, v Reki, in Cesarju Conighi, rojenemu leta 1895, v Reki, sedaj oba odsotna, ker sta osumljena zločina proti vojni moči države.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Pri prehlajenjih, influenci, katarih dihalnih organov, astmi, boleznih na pljučih in mrzličnih infekcijskih boleznih se pojavljajoča zaprtja se odstranijo z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice že v zelo kratki dobi zanesljivo in na mil način, ne da bi nastopili nato kaki neprijetni pojavi.

PREKLIC.

Podpisani **Martin Keržin**, posestnik v Dobrunjah št. 6 obžalujem in preključim neosnovane obdolžitve, izrečene o **Mariji Černe**, posestnici v Dobrunjah št. 64 in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenske ovadbe.

Ljubljana, 11. avgusta 1917.

1962

Martin Keržin.

Poslovilo.

Poslavlja se od prijaznih Radeč se zahvaljujem svojim odkritim prijateljem za njihove tihe prijaznosti, ter jim kličem na skrajšnje svidenje.

Robert Lindtner.

Prijatelji socialne demokracije in katoličani.

Ker je socialnodemokratski program vsled ponesrečene štokholmske konference in nove ruske ofenzive uspeh popolnoma izpodletel, ne bo pač njih več trdil, da bi bila socialna demokracija poklicana dati evropskim narodom mir. Nikakor ne more mir v verskem kakor tudi v političnem pomenu besede vskaliti iz delovanja stranke, katera proglašala vero za privatno zadevo in katera dostikrat posamne ljudi kakor cele družbe ščuje k sovražnosti in nasilju, da pridejo na ta način do svojih pravic. Zbog materialističnega tolmačenja marksizma se sovražstvo še bolj širi, kar domišljavost voditeljev in brezčutnost mase ne more prikriti. Teorija socialnih demokratov ne more v družabnem življenju ne v življenju narodov vplivati mirovno. Latinski pogovor *quot capita tot sensus* (kolikor glav toliko misli) velja v vsej meri za socialistične voditelje nekaterih vojskujočih se in nevtralnih držav in še posebno tedaj, kadar hočejo na mednarodnih kongresih spraviti narode in države in jih privedi v boljše čase. V veliki socialistični ruski republikli vlada kolobocija, eni so za mir, drugi pa proti miru, to se opažuje posebno v socialnodemokratskih skupinah, v katerih bi bil ta ali oni posameznik rad novi Mozes svojemu narodu in človeškemu rodu. In nič čudnega ni, da so se ti osrečevalci sveta pod vplivom angleškega in ameriškega zlata navsezadnje v enem vprašanju zedinili, namreč v nadaljevanju vojske, da bo iznova kri v potokih tekla, seveda ne kri voditeljev in podpihvalcev, ampak kri ruskega kmeta, katerega je prej vladal car in plemič, sedaj mu pa zapovedujejo neznani petrograjski prvaki-voditelji. Ruska ofenziva je brezprimeren fiasko za socialno demokracijo centralnih držav, ki je zmago revolucije v Petrogradu proglašala za začetek dobe miru, in so hoteli nemški socialisti v zvezi z avstro-ogorskimi tovariši slaviti internacionalo, s katero naj bi bili kakor posredovalci miru osrečili narode centralnih in sovražnih držav. Princ A. Lichtenstein je položaj, ki je nastal po ruski revoluciji prav dobro karakteriziral z besedami: s kaosom se ne da pogajati. Ruska revolucija ni vojske skrajšala, ampak samo podaljšala jo bo.

Vse tako kaže, da ne goje nevtralne države nobene nade več, da bi bilo iz te socialnodemokratske agitacije kaj uspeha, da bi s čisto političnimi sredstvi približali in sprijaznili na življenje in smrt se boreče sovražnike. Edina nevtralna država, ki bi bila zmožna to doseči, je bila Amerika, zakaj Anglija in pa zapadne države so docela od nje odvisne. Centralni državi pa bosta morali tudi v prihodnosti računati s politično in gospodarsko močjo ameriških Združenih držav. Če bi bila ta država nevtralne evropske države organizirala za prave mirovne države in pri tem mirovne namene socialne demokracije pospešila, bi bila koncem leta 1916. k svetovnemu miru mnogo pripomogla, ker sta takrat centralni državi roko v spravo prijazno podali. Ali Wilson je nevtralne države le zato zvalil k sebi, da bi v ugodnem trenutku Angliji na pomoč priskočil. Ali nevtralne države so se še pravočasno izmotale iz mrež, sicer bi bile danes kakor Amerika zapletene v svetovno vojsko. No, sedaj jim preti Amerika z izstradanjem, kar bi Švico, Nizozemsko in pa Skandinavijo najhujše zadelo. Tudi posredovanje švicarskega zveznega svetnika Hofmanna, da bi zavladal zopet mir med Rusijo in centralnima državama, je bilo brez uspeha. Z ozirom na ta dejstva ni pač nič čudnega, da ravno nevtralna Švica obrača oči tja, kjer nimajo v dosegu miru ne političnih, ne materialnih koristi, ampak samo svoje versko stališče. To je edina zvišena stražnica, na verski podlagi slonečega pravnega razmotrivanja in pretresovanja, namreč Vatikan. Katoliška Cerkev in vera dobiva ravno sedaj v svetovni vojski vedno večji pomen, in sicer ne samo za vernega katoličana, temveč tudi za druge ljudi, ki morajo vsled popolnega poloma državljanskih in socialnodemokratskih učiteljev in vsled stranske nesloženosti vseh na narodni podlagi stoječih krščanskih sekt in veroizpovedanj priznati, da more samo sveta stolica, ki temelji na pravi mednarodni podlagi, v sedanji strašni svetovni vojski pomirjevalno in spravljivo vplivati. Adresa odposlancev krščansko-socialnih organizacij v Švici na papeža Benedikta V., v kateri so se mu udanostno poklonili in izrazili željo, naj se papeževa stolica razglasi kot stalna posredovalnica za diplomatske prepire

med narodi, je nekak bolesten klic švicarskih katoličanov po miru, katerega si žele od srca tisoč in milijoni katoličanov vseh vojskujočih se in nevtralnih držav. Če bi bila kakšna krščansko-socialna organizacija nekaj let pred svetovno vojsko sveto stolico kakor najbolj poklicanega činitelja za poravnavo mednarodnih prepиров prosila, se ne bi bilo dotični organizaciji v nasprotnem taboru očitalo samo ultramontanizma, še celo katoličani ne bi več smatrali take prošnje za času primerno dejanje, ker so se družba in države že preveč od cerkve emancipirale. Danes pa po strašni preizkušnji in trpljenju, ki ga je vsem narodom prinesla vojska, ni več predsodkov. Kako se je svoje dni zabavljalo čez syllabus, v katerem Pij IX. ni obsodil samo moderne zmote zunanje, ampak tudi zmote notranje državne politike. Ravno vsled rečenega papeževega pisma se je upravičeval in utemeljeval kulturni boj na Nemškem, v Avstriji in v vseh drugih državah, češ da je s tem Cerkev neupravičeno v državne pravice posegla. In vendar je papež Pij IX. s tem, da je proklel stavek: »Prelom vsake še tako svete prispege ter slednje zločinsko in sramotilno, večnemu zakonu protivno dejanje, ni obsojati, ampak je tudi popolnoma dopustno, če se zgodi iz ljubezni do domovine —«, ga je ravno označil za bistvo brezbožne notranje in zunanje politike vseh onih držav, ki so povzročile svetovno vojsko. Sveti oče je ujetnik v Vatikanu in je ravno tako ločen od celega sveta kakor Noe v svoji barki, ki je visoko na vodah vesoljnega potopa plavala. Katoličani posamnih vojskujočih se držav stoje nasproti mirovnemu problemu v drugih okoliščinah kakor po oni v nevtralnih državah kakršna je Švica. — Oni so versko in npravno na pokorščino do svoje domovine navezani in morajo svoje dolžnosti kakor meščanje in vojak izpolnjevati.

Kako izgledajo Renče.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Dne 23. julija t. l. ob 8. uri zjutraj sem se odpeljal s kolesom iz Ajdovščine po glavni cesti v Dornberg. Medpotoma sem naletel na več Renčanov in drugih ljudi iz sosednjih občin, kateri so vsi od prahu zaprašeni in zagoreli od sonca, med vrvenjem avtomobilov in vozov, delali na cesti. Ti so reveži, ki izgledajo kakor staroveški sužnji; pripovedovali so mi, da tudi oni nimajo nobenih dobrot pri sedanjih svojih naporih in težavah, tolažijo se z upanjem, da bode skoro kmalu konec vojske in tedaj, da bode dana prilika njim prvim se zopet povrniti domov na svojo ljubljeno rodno grudo.

Prišedši na vrh Zalošč, odkoder se nudi človeku krasen razgled proti zapadu po naši lepi spodnji Vipavski dolini, po krasnih s trtami in sadnim drevjem obrastlih gričih. Od tu vidiš Gmajno (Trstelj, Veliki vrh, Fajti hrib itd.), vse doli do Furlanije. Zadrhtelo je v tem trenutku po meni, v zavesti da vidim zopet svoj domači kraj, skoro bi bil mislil, da toč okrog ne hrumi vojna. Oh, kako sladak je bil ta prvi trenutek, le žal, da ni dolgo trajal, ker sem se takoj spet zavedel in prepričal, da je ta moj trenutni občutek bil iluzoričen.

Nato sem se podal na tamošnjo orožniško postajo in odtod v spremstvu c. kr. orožniškega stražmojstra Osmeca dalje v Renče. Za gostoljubnost, naklonjenost in požrtvovalnost bodi navedenemu gospodu izrečena srčna zahvala.

Iz Zalošč sva šla peš proti Dornbergu, kjer se nama je nudila že slika vojnih grozot, tam po tleh pred hišami leže enkrat lepe trte od latnikov, braj-de in njive, vse je opustošeno in zapuščeno. Kdo ni poznal teh lepih brajd, latnikov, vrto in krasnega rodovitnega polja v Dornbergu? Tudi hiš je tamkaj mnogo od granat porušeni, nekateri izmed teh so popolnoma porušeni. Na poti iz Dornberga ven proti Gradišču zazrl sem na desno na gričku v enkrat tako lepo Prvačino, katera je prej napravila nad vse prijeten vtis na vsakega izletnika, ker je izgledala, kot da je iz gaja vzrasla; danes pa vidiš mesto lepega polja, krasnih vinogradov in vrtov neko praznoto in osamelost, ki tamkajšnji kraj od dne do dne bolj v takozvano »puščo« spreminja.

Že prva hiša na Gradišču, takozvana gostilna »Krasnovid« (danes bi se ji bolje prilegal naziv »Žalostni razgled«) napravi na opazovalca vtis opustošenja in razdejavanja; iz pritličja se vidi v klet in v podstrešje, ne da bi pri tem opazovanju ovirali podovi ali stropovi; tako je tudi po večini z drugimi hišami na Gradišču. Prve hiše so od granat le deloma poškodovane, le sementertja opaziš na njih kakšno bunko od granate, tem hišam pa le razdejavanje v

vasi, na primer pred cerkvijo, od farovža do grada in z gradom vred je skoro vse porušeno. Zvonik ima pod linami ravno na sredi veliko vrtitno. Cerkev je le malo poškodovana. Farovž ima v pritličju pod sobo, v kateri je bil nastanjen g. učitelj Rojic, veliko vrtino, v pročelju vzdana Simon Gregorčičeva spominska plošča je ostala doslej nepoškodovana. Škoda bi je bilo, ko bi jo sovražna granata ugonobila. Ko sva hodila z g. spremljevalcem sementertja po vasi, domislil sem se marsikateri prijetni in vesele urice, katero sem med gostoljubnimi Gradiščani preživel. Lahko se že sedaj reče, da bode treba Gradišče po vojski docela na novo sezidati. V gradu sva bila nekaj pet minut, odkoder se nama je nudil razgled na celo bojišče v razsežnosti od Sv. Gore do Fajtovega hriba. Sv. Gora, sv. Gabrijel, sv. Valentin in na nasprotni strani Gmajna (Fajtov hrib, Veliki vrh itd.), vse to izgleda, kakor da bi bilo s pepelom posuto. Sv. Marka je pa rujav tako, kot lansko leto Kalvarija.

Ako bi gledal v Gorico s prostim očesom, domneval bi si, da je le malo poškodovana, opazim na primer vojašnice na mirenski cesti, škofove zavode itd., seveda vse drugače izgleda, če se to opazuje z daljnogledom. Na Sv. Gori je še toliko razločiti, kje da je bila cerkev in samostan. Volčjadraga je tudi močno prizadeta: videti je, da hiši gg. Turela in Kodrmaca sta malo trpeli, dočim so druge hiše po večini brez streh. Tudi zadružna opekarna na Dobravi je uničena. Vseh devet opekarn v Renčah, Biljah, Bukovici in Volčjadrugi je brez dimnikov. Bukovici je videti, da je po vojni manj trpela, kot pa Volčjadraga. Bilj tozadevno nisem mogel tako opazovati, ker to ovira drevje.

Iz Gradišča v Renče sva šla po stari poti, vodeči mimo Arčonov. Vinogradi so neobrezani, izgleda pač vse kakor pušča. Med potjo sva se na Robatovcu ohladila v neki kaverni, katero bodo po vojski domačini prav lahko s pridom uporabili. Ko sva došla nad Arčone, se nama je nudila čudna nerazumljiva slika: najprej nama pade v oči renška cerkev brez zvonika, na levo pa Gmajna vsa opustošena brez bilke kakega zelenja, polna skrivnih potov, ki vodijo v jarke. Ko vse to gledam krog sebe, se mi skoro prične v resnici mešati.

Pri Arčonih so hiše le malo pokvarjene, tudi tramovje in podovi se sementertja še vidijo. Studenca v Klancu in klanec proti Vrtezovcu so granate ta dan prej zasule. V Potoku stoji še vse hiše. Od Arčonov do vasi Renče je vse preluknjano z granatami, tudi zid pokopališča je na dveh krajih podrt. Na Vrtezovcu stoji še vse hiše.

Pri Lukežičih nisem bil; videti pa je, da so Lukežiči močno trpeli. Podkraj, Žigoni in Martinuči izgledajo kakor prej, le nekaj hiš je videti porušeni. Mohorini, Vinišče, Ozrenj, Špacapani in Merljaki so najbolj prizadeti.

Kaj pa vas Renče (Britof)? Britof je skoro polovico porušen, in pri tem so najbolj prizadete: vila g. glavarja Lasiča, vila Brumatova, gostilna gg. Hebatov, skoro cela »gasa« proti župnišču in tudi grad je močno trpel. Skoro najmanj izmed vseh je trpela vila g. nadučitelja Vižintina; druge hiše so več ali manj vse prizadete. Cerkev je močno podrt, posebno ona stran proti zahodu je na več krajih preluknjana, nad presbiterijem je vse porušeno z zvonikom vred. Jez je tudi zadobil poškodbe. Podrobnejše opisovati nima pomena. Polje je neobdelano, seno je pa pokošeno. Pri odhodu iz Renč so naju polentariji pričeli pozdravljati z granatami.

Ako Bog da, da se vrnemo še pred pomladjo domov, bomo deloma obvarovali vsaj trte, tudi polje in seno; žeti bi se dalo kmalu spraviti zasilno v stari red. Glede popravljanja in postavljanja hiš, o tem se še ni meniti; to delo bode šlo od rok, kot da bi žgal, saj smo pač vendar v Renčah v pretežni večini skoro sami zidarji. — Pozdrav vsem Renčanom! **Stepančič, župan.**

Z as'askih gora.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Računski podčastnik Fr. Bizjak.

Kjer so ležale pred tremi meseci še ogromne plasti snega, se beli sedaj v solncu sivo kamenje. Dež in vroče nebo sta ga tako zbrusila in nazobčala, da čutiš odpor, ko odtrgaš roko, ki si jo položil nanj. Tuintam štrli iz kamnitih plasti redko grmičevje borovcev, vmes se bleste kakor živi ogliji šopki rdečih gorskih rož. Med skalami iščejo črede konj redko pašo. Med skalami daleč nese oko, ista pokrajina, enake gore. Pravtako smo si predstavljali včasih puščavo.

Kakor spito na vrhove apnenih gora visi nad nami svetlojasno nebo, ki ga zdaj iznadajo posujejo obrambni topovi z venci

belih oblakov, ki pa izginejo z letalom vred, ki so ga zasledovali pokajoči šrapneli. Zlasti pa ljubijo letalci jasno nebo, pokrito sementja z oblaki, med katere se znajo izvrstno skriti, da pridejo ravno na nasprotnem koncu na jasno, kakor si misli sovražnik. S tem uidejo grozečim strelom obrambnih baterij in jim vzamejo nekaj časa cilj. Preden pa se topovi prilagodijo novi smeri, je letalo že daleč proč, in ko ga granate zopet ogrožajo, ponovi igro.

Ce pa svetlo nebo zatemni, tedaj pa izbruhne skoro redno vihar, da mu ni primere v dolini. Strela za strelom grmi v belo kamenje, grom stresa gore, dokler se ne urje na razvije v točo in konča z nalivom. Za nevihtami pa pritisne mrz, da imajo male železne peči dovolj opravka, ugreti mrzle sobe — v juliju. A že čez malo ur blesti zopet jasno sonce.

Zemlja kaže vsepovsod sledove lanskich bojev. Posamezni strelski jarki in porde kaverne, množine bodečih žičnih ovir se vlečejo preko hribov in jih križajo. Po manj »obljudenih« krajih se dobe še cele laške granate, ki se niso razpočile, ovojji šrapnelov in ročnih granat, kosi železa in celo prazne puške patrone leže med skalami. Vmes pa zijajo široki lijaki, ki so jih izkopale težke granate. In grobovi, naši i sovražni ...

Sicer so pa gore puste in otožne, brez življenja. Vse, kar biva in se ubija tu, je prignala sem vojska.

Ako bi kdo zašel sem v višino 2000 metrov, bi strmel in se čudil: Široke bele ceste se vijajo iz doline in gredo še više. Po njih drve avtomobili in vozovi drug za drugim, pretežna večina težki tovorni, pa tudi osebni. Seveda živahni promet Lahom ni všeč: od časa do časa zagrmijo za bližnjim hribom, granata ali šrapnel prileti in kamenje, se razpoči ali pa tudi ne. Pa kdo bi se menil za take malenkosti! Ceste tako ne zadene. Ob cestah in kritih krajih so se razvila cela mesta. Vrste lesenih koč stoji ob straneh, se naslanjajo ob hribe, samujejo naokrog. Celo preproste, a okusno sestavljene cerkvice ne manjka. Vstopiš v eno izmed koč. Na sredi sobe pred »glavnim oknom« pritrjena miza, lesena klop ali stolci iz desk, na strani »večnadstropna« postelja, to je dve do tri postelje druga nad drugo, kakor v ladjinih kajutah, mala železna peč s cevmi, po stenah pribite stolice tvorijo celo »pohištvo«. Obkrajse sob sestoji iz različnih šopov in šopkov gorskih cvetic v najmodernejših vazah — v praznih laških granatah in malih šrapnelih. Planinke in rdeči gorski ravš prevladujejo. Stene so iz močnih desk, prevlečene znotraj in zunaj z črno lepenko.

Preko kamenitih teras se vpenja skokoma žična železnica, viseča na številnih vilastih stebrih. Neutrudno se vrte na njih kolese, po katerih se poganja v daljo jeklena vrva, noseča lahke vagončke prav do bojne črte, na drugi strani hiti vrv zopet nazaj: velikansko vrtenje preko gora in prepadov. Glavna žila je to, ki dovaja hrano in druge potrebščine našim junakom. Na drugi strani pa brzi v ozadje nerabna tvarina, ki dobro služi tovarnam: laške granate in ovojji, uplenjeno orožje, staro železje, obleka, najrazličnejše kovine v vseh izdelkih. Tudi vojak se vozi, sicer je mali voziček na vrvi malo neprikladen sedež, a nevaren ni. Spodaj po cestah pa drče težki avtomobili streliva in orožja, večji deli, kojih teže ne zmore žica.

Hribi in doline so preprejene z žicami kakor s pajčevino: električni tok oskrbuje luč in goni stroje, brzojav in telefon nosita nujna sporočila vsevprek. — Iz doline peljejo sem gori v višino vodovodne cevi, močna tlačilka potiska vodo na gore. Tako je preskrbljeno za vse.

In možto je veselo in zadovoljno. Ob večernem počitku pa zapojejo gosli preko skalovja, pridruži se jim harmonika in vse se pesmi zadone — seveda bolj tiho — v dolino.

Pri vrtojbenskih beguncih v Metliki na Do'enskem.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Na prijazno povabilo in z željo, da bi videl vsaj nekaj vrtojbenskih beguncev, šel sem v Metliko.

Lep nedeljski popoldan je bil, ko sem izstopil na prijazni metliški postaji. Sonce je sijalo in vse naokoli bohotno brstelo in zelenelo, — vse drugače, kakor par postaj prej, kjer je bila grozna slika strašnega opustošenja po toči in neurju, o čemer je bilo že pisano v »Slovenca«.

Bil sem prvič v Metliki. Vtis je bil veličasten, katerega je napravilo to prijazno mestece, »orlovo gnezdo«, na me. Spomnil sem se groznih turških navalov, ko je naša Belokrajina toliko trpela, spomnil sem se vseh onih pripovedk in pravljic o teh krajih, kateri so bili branik za evropsko kulturo ...

Ta lepi kraj, ti prijazni ljudje, med njimi preč. g. župnik in preprijazni gospod župan so sprejeli naše ljudi prav prijazno.

Naš gospod vikar, preč. g. Edv. Mežnaršič, je zbral kakor koklja nekaj svoje

razpršene družinice in jih ima v tem varnem kraju; za nje skrbi in se trudi, tako, da ga ne morejo Vrtojenci zadosti prehlaliti.

Videl sem na lastne oči, da naša nesrečna Vrtojba je imela oziroma da ima res pravega dušnega pastirja.

Do zadnjega je vztrajal v Vrtojbi, zadnji je bežal med granatami in ognjem, pustivši vse svoje imetje. In edina skrb mu je zdaj, da skrbi za svojo begunsko kolonijo, zraven pa tuhta in skrbi, kako bo najboljši po vojni.

Metliška kolonija beguncev, med njimi je tudi naš zelo priljubljeni gospod nadučitelj Ivan Zorn z gospo, je tam zelo zadovoljna. Vsi pa govorijo o onem lepem času, ko se vrnemo v Vrtojbo. O tem povsod govorijo tako, kot o nečem samoumevnem, tako sigurnem, kakor o smrti, katera je neizogibna. Govore, kako bode lepo, ko bodo zopet pod domačim krovom, na domači zlati zemlji — a da jih ne bode zopet zatiral Italijan.

Dal Bog kmalu —

Kako drugače se počutijo begunci v drugih nemških krajih n. pr. v Steinklamu, Aschbachu i. t. d. Iz Aschbacha mi piše bratranec, da jim domačini ne dajo nič, da jih grdo gledajo in da že od daleč kričijo »niks, niks«, ko se približujejo kateri hiši.

Ali smo tudi mi tako govorili agentom in prekupčevalcem iz tistih nemških krajev, ko so hodili po naše sočno sadje, naše rujno vince in bogateli z našimi žulji, ali smo tudi mi jih podili od hiše? O, slovenska — neumnost!

Že zdaj, rojaki v tujini, pripravite načrte, kako bomo po vojni delali samostojno, brez tujih agentov in prekupčevalcev!

Pozdravi!

Vrtojba II.

Bosanci pri nas.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Bilo je meseca decembra 1916. Noč in tema se je bojevala z dnevom in svetlobo, jesen z zimo, Avstrija s svojo zavetnico Italijo. Dež je lil. Sneg je naletoval vmes ono noč, ko so junaki Bosanci odhajali na bojišče in prihajali zopet z bojišča.

Vse je bilo na vodi, blata do kolen vsakemu možu, noč temna. Kakor smrt. Zadovoljen je vsakdo bil, samo da je bil pod streho; kajti dež je curkoma lil, vmes je naletaval sneg. Okrog 1. ure popolnoči se zasliši po vasi hrup in šum. Bataljon dobi povelje: »Pod streho, kamor kdo more!«

V našo hišo se vsuje nebroj Bosancev, od katerih se je vse cedilo. Zasliši se rožljanje orožja, težke vzdihne, glasne klice trudnih mož. Kakor čebele se vsipljejo skozi ozka in majhna vrata. Očetje in sinovi in bratje naši so Bosanci. Po stopnicah se peha drug drugega navzgor. Že so zgoraj pred vrati, kjer spijo naši otroci in ženske. Kaj bo sedaj, sva se vprašala z bratom, ki sva bila v spodnji sobi. Razlega se glas vsevprek: ajdi napred! Ajdi napred! Odmeva se pa nazaj: Ne mogu, ne mogu! Mlajši kažejo svojo nejevoljo, stari pa svojo izkušnjo v trdih bojih. In zopet silijo mladi: napred! napred! Odmeva se zopet: Ne mogu! ne mogu! Nejevolja in rožljanje raste, izmed šuma se pa razlega: Ajdi napred, otvori duri! Tedaj sva z bratom pričakovala neprijetnih zapletljajev. A od zgoraj dol se že odmeva z votlim in rezkim glasom: »Neču, neču, makar da krepneš! Tu je dieca, tu so civilisti.« In prasanje je bilo častno rešeno, naša slutnja pred zlop je izginila. Junaki so polegali po stopnicah kakor in kamor je kdo mogel. V hiši so pa zanetli štiri ognje kakor štiri kresove in ogrevali in sušili svoje trudne in premočene ude.

Drugo jutro ob svitu smo vstali v mnenju, da ne dobimo niti stvarce več na mestu. A kako smo se motili. Mleko na omari je na svojem mestu, kruh v omari nedotaknjen.

Priznati moramo, da smo imeli pred vojsko veliko predsodkov. Velike predsodke so imeli naši ljudje tudi o Bosancih. Njihov fes je vzbujal strah malim in velikim, posebno pa ženskam. Sedaj pa, ko smo spoznali njihovo zlato srce, so izginili vsi predsodki. Sploh jih naše ljudstvo ne imenuje več drugače kakor »bratko moj« vsakega Bosanca. Izrek: »Spoznavaj samega sebe in druge ljudi« se v tej vojski dan na dan vedno bolj izvršuje in bo prinesel tudi svoj zaželeni sad, da se bomo spoznali med seboj.

Kranjska procesija.

V dobi med Veliko nočjo in Binkoštni je nastala namah drugačna govorica v stari nekdanji škofijski stolici v Krki na Koroškem. Vsepovsod se sliši »Kranjci pridejo«, ali včasih tudi

tiho vprašanje, če jih bo zadržala vojska pri njih starodavni šegi.

Kranjska procesija sega daleč nazaj v preteklost; tajna bojazen sili ljudi, da ne opuste svojega običaja; zakaj pripoveduje se, da se je bila nekoč ta procesija opustila, pa je bila v istem letu vsa letina uničena, vse je bilo pokončano, kar se je bilo posejalo in posadilo in kakor prokleta je bila pokrajina. In tako prihajajo Kranjci leto za letom k sv. Hemi v Krki na Koroškem.

Kar naenkrat se zasliši izredno zvonjenje. Bim, bam, bam, bam — bim, bam, bam, bam, pojo zvonovi po taktu. Evo, zdaj prihaja po prašni cesti procesija, vtopljen v molitev in prepevaje slovenske pesmi. Ženske imajo na glavi rumene rute in se razlikujejo od »slovenske procesije«, pri kateri nosijo ženske bele rute. Blažena Hema ori sedaj iz postarnih in mladih grl ter odmeva od sten slavnega božjega hrama. Nato oznanj župnik svojim rojakom nadaljni red procesije.

Na desni strani velikega oltarja stoji soha svete Heme v naravni velikosti, oči ji plavajo preko vsega v daljino daljavo. Na glavi ima visoko moleč pajčolan. Poleg nje na levi strani stoji soha njenega moža Ljudevita v črni romarski halji. Zdaj vzdignejo možje podobo svete Heme ter jo neso skoz portal na pokopališče in skoz Krko. Procesija se vrača proti pokopališču. Pri vratih posadijo soho z nosili na tla in sedaj se bliža romar za romarjem zatopljen v molitev sohi, poklekne in začne v trdih cestnih tleh pod nosili kopati jamico in devlje prst skrbno v robec, a pri tem pazi posebno, da ni kamenja vmes! Nakopano prst potrese doma po njivah, travnikih in vrtu. Sedaj pride blagoslov. Vsi romarji in romarice pokleknejo krog velikega oltarja in duhovnik se dotakne s prstanom sv. Heme oči vsakega posamičnega ter moli molitve, kar je neki dobro proti vsem očesnim boleznim. Obenem gredo drugi doli v kriptu, ki je s svojimi 100 stebriči in oltarčki veličastna. Tam je tudi grob sv. Heme. Nad grobom se dviga oltar iz marmorja, v njem marmornata soha, ki predstavlja smrt sv. Heme. Na desno stoji v pajčolan zavita ženska, ki ima obličje in tančico izklesano iz marmorja.

Poleg tega oltarja v kotu stoji kamen, lepo okrogel in zgrajen tekot let. Na tem kamnu je neki sedela sveta Hema in gledala, ko so zidali samostan. Današnje dni pa živi med ljudmi govorica, da se take želje vse uresniči, katere nosi romar v srcu, ki sedi na njem.

In zopet zaori jasna pesem v veliki romarski cerkvi. Vsi Kranjci klečijo in gredo po kolenih med molitvijo in pesmijo krog krasne sohe sv. Heme v velikem oltarju. Pri tem se obleke dotikajo s prsti ali pa jo poljubljajo. To ponavljajo tudi pri podobih sv. Ljudevita. Poleg glavnega oltarja stoje tudi štiri velike sohe evangelistov v nadčloveški velikosti. K enemu izmed njih se bližajo romarji in polagajo nanj svoje klobuke, a pri tem gledajo zaupljivo in spoštljivo sv. apostola. Glava tega apostola je pa tudi vsa rjava, ker je že vse zlato oguljeno z nje. Oltar v Krki se blešči v najlepšem zlatu od tal pa gori do samega stropa.

Ko se znoči, pozaspijo pobožni romarji po skednjih in hlevih blizu samostana. To je presneto slaba postelja po dolgi osemndnevni poti iz Kranjske dežele. Pa so vendar vsi veseli in prepevajo pozno v noč svoje domače slovenske otožne pesmi, dokler ne utihne zbor za zborom v stari škofijski stolici. A že ob štirih zjutraj je zopet vse na nogah. V kripti je vse polno pobožnih romarjev, kakor za časa prvih kristjanov. Kar je v kripti klopi, so kmalu vse polne pobožnih romarjev, drugi klečijo po tleh, ta ali oni se pa naslanjajo na steber ali želzno ograjo. Lahno se spaja s harmonijem pesem moških in ženskih pevcev. Bere se maša za mašo in pobožni kranjski romarji prebirajo s svojimi žuljavimi rokami jagodo za jagodo na rožnih vencih.

Taka romarska pot je nekaj lepega, polna žrtve, pomanjkanja in naporov, ter priča o velikem zaupanju in pravi od srca prihajajoči pobožnosti Slovencev. Ob devetih dopoldne odhaja od tu romarska četa čez Višarje domov, kamor prispe v teku 10 ali 12 dni. In v Krki zavladajo spet skoraj grobna tihota.

Kmetijske prilozbe.

»Slovenski Gospodar« piše:

V Avstriji vlada še vedno po mačehovsko postopa s kmetiskim prebivalstvom, dasiravno je ravno kmet doprinesel v tej vojni največje žrtve. Ogrski kmet ima vedno prednost pred avstrijskim, kakor da bi bili Ogrji bolj zanesljivi branilci domo-

vine in bi bili več žrtvovali kot Avstrijci. Vsi vemo, da je ravno narobe res. Največja krivica se nam godi pri določevanju cen.

Te dni čitamo po listih, da je vlada določila v Avstriji sledeče cene za žito: za meterski stot pšenice ali pire 40 K, rži 40 K, ječmena 37 K in ovs 36 K. Za soržico ali mešano žito velja cena, ki je določena za najcenejšo vrsto žita. Kdor odda pšenico ali rž najpozneje do dne 15. novembra t. l., dobi vrhutega še nagrado (I) po 2 K za vsak meterski stot.

Na Ogrskem pa so določene za žito cene od 48 do 52 kron! Razlika v cenah znaša 12 do 14 kron! Ali je to pravično!

Na nekem zborovanju na Dunaju je rekel načelnik »Središča za varstvo kmetijskih koristi«: »Položaj našega kmetijstva se je med vojno vedno slabšal in je stališče tega sedaj postalo nevzdržno. Vse druge koristi so povsod bolj zastopane kot kmetijske. Danes igrajo socialisti povsod glavno vlogo, in to še posebno v vladnih vojnogospodarskih posvetih. Po eni strani vlada brezvestna agitacija, po drugi kapitalizem. Naš kmet pa tiho doprinaša žrtve na krvi in na blagu, delati mora težko tlako, tarejo in vežejo ga razne ostre oblastvene odredbe. Kmet se tepta z nogami, drugim se dovoli vse!« Govornik izjavi, da se pri nas vlada upira določiti cene, ki bi bile primerne večjim stroškom, ki jih ima kmet s pridelovanjem, med tem ko se na Ogrskem brez vsega nadaljnega to izvrši in se morajo zato stekati milijarde našega ljudskega premoženja na Ogrsko. Naši državni zavodi plačujejo po 200 K za 100 kg ogrskega ovs. Tako vendar ne more iti dalje.

Enako je pri cenah za seno, katero se plačuje pri nas po 17 K za 100 kg, med tem pa se plačuje seno v Budimpešti po 62 K za 100 kg! Naša zahteva je, da se naše cene uredijo sorazmerno kakor na Ogrskem, kakor tudi da se pri prodaji loči naše in ogrsko blago, da se v mali trgovini določijo popolnoma enake cene in se s tem onemogoči prodajati avstrijsko blago za ogrsko.

Naravnost vnebovpijoča krivica pa se godi avstrijskim kmetom glede oddaje živine in določitve cen naši živini. Pri nas v Avstriji cene živine znižujejo, na Ogrskem pa zvišujejo. Za živino ni na Ogrskem ne rekvizicije, ne uradnih najvišjih cen. Madžari ne vedo, kaj je prisilna oddaja živine; na Ogrskem je promet goveje živine popolnoma prost. Dočim pri nas plačujejo najboljše vole po 2 K 80 v do 3 K 20 v za 1 kilogram, dobi n. pr. Madžar v okraju Szegedin za stare bike 4 K 90 v, za suhe 4letne vole 4 K 25 v, za stare izdžene krave 4 K 50 v, stare suhe krave 3 K 75 v, suho drobnjad 2 K 70 v, enotne svinje na paši 8 kron, petmesečne prasce 10 K 1 kilogram žive teže. Ogrska zahteva za bore količino žita in moke, ki ga pošlje k nam v Avstrijo, naše seno, da tako more vzdržati število svoje živine. Iz statistike je razvidno, kakor poroča dunajski list »Zeit«, da je Ogrska število svoje živine v zadnjem letu povečala, dočim se je količina živine v Avstriji, posebno na Slovenskem Štajerskem in Kranjskem vsled prisilne oddaje zmanjšala za približno polovico.

Na Ogrskem se ne samo poljedelsko, ampak tudi druga ministrstva zavzemajo za kmeta. Dočim se pri nas vsak sodnik, posebno mariborski in ptujski, trudi obsojiti kmetico, če je prodala jajce za vinar višje, ali ki se brani oprostiti poštenega kmeta, če ga je kdo ovadil, da je prodal vino po 3 K, (veliki vinotrtci pa ga smejo svobodno prodajati po 4, 5 in celo 6 K), je izdal ogrski pravosodni minister odredbo, da se malih in srednjih kmetov sploh ne sme obsojati radi draženja, ako prodajna svota ne znaša več kakor 5000 K.

Na Ogrskem dobi kmet pšenične otrobe po 8.25 100 kilogramov, pri nas pa ovsene po 43 K, pšeničnih pa sploh nikdar ne vidimo. Na Ogrskem je izdalo honvedno (domobrantsko) ministrstvo odlok, da se mora samostojne kmete, ki nimajo nobene moške moči pri hiši, katera bi bila v stanu voditi gospodarstvo, za čas od 15. marca do 15. novembra oprostiti vojaške službe. V Avstriji se pa oprostito črnovojniške službe, kakor je rekel poslanec Brenčič v svojem govoru, mladi gledališki igralci, mesarji, prekupci, trgovci in enaki ljudje, a kmetje ne!

Tega vsega pa je krivo, ker kmeti živijo v sedanji Avstriji nima več tiste moči, ki mu gre. Pri osrednji in pokrajinskih vladah prevladujejo meščani, veletržci, tovarnarji in socialni demokratje. In ti ljudje se še samo norčujejo iz kmeta in zahtevajo od njega živil, davkov in krepih sinov vojščakov. Avstrija dobiva v zadnjih desetletjih z ozirom na svoj politični ustroj vedno bolj značaj industrijske države, kmet pa je potisnjen ob stran.

Neznani vojni ujetniki.

Poizvedovalni urad za vojne ujetnike na Dunaju nam je sporočil imena sledečih vojni ujetnikov na Ruskem, Laškem in v Srbiji, doma s Kranjskega, katerih svojci se vsled pomanjkljivega naslova tuuradno ni-

so mogli izslediti. Tozadevna poročila daje poizvedovalnica Rdečega križa v Ljubljani, II. državna gimnazija, soba 53: ? Berini Pietro, Lir 27, star ? let, pristojen ? pešec Bradac Anton, Lir 27, star 21 let, pristojen ? ? Beč Franc, Lir. 27, 21 let, pristojen ? ? Babič Anton, p. p. 17, star 35 let, prist. Trebelno; Beletz Ivan, p. p. 27, star ? let, pristojen Kamnik. Bi-gusch Andrej, Lir 4, star 28 let, pristojen Radovljica. ? Debevc Alojzij, p. p. 17, star 23 let, pristojen Ig, Kranjsko. Dolinšek Ivan, 3. Sap. bat., star 25 let, pristojen Kamnik. Dolinšek Franc, p. p. 17, star 20 let, pristojen Šent Jurij. ? Eppich Karel, p. p. 40, star 20 let, pristojen Ebenthal. ? Figeli Josip, Lir 27, star 39 let, pristojen Št. Peter. ? Ferjančič Florijan, p. p. 17, star ? let, pristojen Mauče, Vipava. Fertsoci Andrej, p. p. 27, star 39 let, pristojen Opčina Kranjsko. Groizdek Anton, p. p. 17, star ? let, pristojen Št. Jakob. Ferbežan Anton, p. p. 99, star ? let, pristojen Prečna. Goja Mihael, p. p. 17, star 24 let, pristojen Št. Peter, Kranjsko. Pešec Gams Ivan, Lir 4, star 33 let, pristojen ? Pešec Gabriel Anton, pp. 81, star 20 let, pristojen na Dunaj; ? Jaklitsch Franc, pp. 17, star 25 let, pristojen v Kočevje; ? Jurečič Ivan, pp. 27, star 25 let, pristojen v Zavode; ? Jarc Josip, pp. 17, star 31 let, pristojen ?; ? Javornik Josip, pp. 17, star 22 let; pristojen ?; podčastnik Juvan Vincenc, pp. 17, star 28 let, pristojen ?; ? Jarc Franc, lov. bat. 20, star 34 let, pristojen v Sv. Gregor; ? Jurajevič Marko, Lir. 17, star 29 let, pristojen Ključ, Kranjsko; korporal Jelič Ivan, Sapp. Baon 5, star ? let, pristojen v Brinje; ? Kon-da Anton, Lir. 17, star 28 let, pristojen v ?; pešec Kramar Rudolf, pp. 17, star 22 let, pristojen ?; korporal Kerstein Janez, Lir. 27, star ? let, pristojen ?; ? Kobal Peter, Lir. 27, star ? let, pristojen v Idrijo; pešec Kropiwsche Gregor, pp. 17, star 23 let, pristojen ?; ? Klanšek Leopold, Sapp. Baon 3, star 29 let, pristojen v Gornje Cerovo; ? Kurs Ivan, pp. 17, star ? let, pristojen v Št. Janž, Kranjsko; pešec Kurent Martin, pp. 17, star 21 let, pristojen v Št. Janž, Kranjsko; pešec Knez Ivan, pp. 17, star 29 let, pristojen v Št. Janž, Kranjsko; praporščak Cotto Petko, pp. 17, star 31 let, pristojen v Borovak; pešec Kralj Janez, Lir. 27, star ? let, pristojen v Zagorico, Dolenjsok; ? Kniezovič Urban, ? star ? let, pristojen v Novo mesto; ? Krahel Janez, Lir. 27, star 40 let, pristojen ?; ? Leeb Jan, pp. 17, star ? let, pristojen ?; ? Lindycz Ivan, pp. 17, star 23 let, pristojen ?; pešec Lamp Edvard, pp. 7, star ? let, pristojen ?; korporal Lach Ivan, Lir. 3, star 40 let, pristojen v Mengeš; pešec Lindič Anton, pp. 17, star 26 let, pristojen v Št. Janž; pešec Lindič Anton, pp. 17, star 27 let, pristojen v Št. Janž; ? Liegl Rudolf, pp. 95, star 27 let, pristojen v Ebenthal; ? Martinezciz Franc, pp. 17, star 34 let, pristojen ?; narednik Mocnik Hans, pp. 17, star 28 let, pristojen v Sv. Križ; ? Mercher Alojzij, Lir. 27, star 29 let, pristojen v Kočevje; korporal Magdicz Ivan, pp. 96, star 29 let, pristojen v Ogulin; pešec Mohorc Jožef, pp. 15, star 40 let, pristojen v Begunje; pešec Mile Ferdinand, pp. 17, star 30 let; pristojen ?; ? Mišan Martin Jožef, ? star 42 let, pristojen ?; ? Oblak Lovrenc, ? star 32 let, pristojen v Št. Jošt; ? Pokljukar Vincenc, pp. 17, star 27 let, pristojen ?; ? Persycz Ivan, Lir. 27, star 36 let, pristojen na Opčine; ? Plahut-nik Franc, Lir. 27, star 31 let, pristojen v Kamnik; ? Peras Vencel, ? star ? let, pristojen ?; ? Poslušny Pavel, Lir. 18, star ? let, pristojen v Kočevje; ? Pisek Franc, pp. 17, star 22 let, pristojen ?; ? Perine Anton, ? star 43 let, pristojen v Račno; podčastnik Racho Tretkoff, pp. ? star 23 let, pristojen ?; poddesetnik Rottar Franc, pp. 17, star ? let, pristojen ?; pešec Resnik Anton, pp. 17, star 31 let, pristojen v Moravče; pešec Szantner Robert, pp. 27, star 23 let, pristojen v Ljubljano; ? Serbiz Martin, pp. 17, star 34 let, pristojen ?; ? Skwarcza Franc, pp. 17, star 26 let, pristojen ?; pešec Serdžec Ljubomir, pp. 17, star 21 let, pristojen ?; črnovojniak Straitel Josip, pp. 24, star 24 let, pristojen v Kočevje; črnovojniak Stepec Ivan, ? star 27 let, pristojen ?; ? Stanzer Ivan, Lir. 27, star 26 let, pristojen v Krško; pešec Schenica Jožef, Lir. 17, star 44 let, pristojen v Novo mesto; ? Setina Teodor, pp. 52, star 31 let, pristojen v Črnomelj; ? Simac Anton, strelski polk 2, star 32 let, pristojen v Dvor; narednik Snoj Štefan, pp. 27, star 27 let, pristojen ?; ? Suszan Franc, pp. 96, star 26 let, pristojen v Ogulin; ? Svetan Franc, pp. 17, star 26 let, pristojen v Češnice; korporal Stemberger Jožef, Lir. 27, star ? let, pristojen ?; ? Seif Rachmit, Lir. 17, star 22 let, pristojen v Dolino; pešec Steblai Anton, pp. 17, star 31 let, pristojen ?; pešec Soln Martin, Lir. 27, star 22 let, pristojen ?; ? Trfila Anton, pp. 17, star 30 let, pristojen ?; pešec Turk Ivan, Lir. 23, star 33 let, pristojen v Vrbopolje; pešec Tomsijk Mihael, črnovojniški polk ? star 22 let, pristojen ?; ? Urban Ivan, pp. 17, star 27 let, pristojen ?; ? Uranka Matija, pp. 17, star 34 let, pristojen ? Dalie.

150 vagonov krompirja ali sadja

gre v skladišče, ki se z malimi stroški da predelati tudi za vilo. Isto ima in ga odda v najem eventualno proda lastnik An' on Mayer, hotel VEGA, Ljubljana Spodnja Šiška, Celovška cesta št. 26.

Vsako množino
dobro zrelih in suhih

lešnikov

kupi Franc Bartol v Medvodah

Dve ali tri meblovane solnčne

sobe

če le možno s kuhinjo, išče proti dobremu plačilu zakonska dvojica brez otrok za sredi avgusta ali 1. septembra. — Ponudbe pod: Zakonska brez otrok 1950 na upravo lista.

F. BATJEL (prej v Gorici) Ljubljana, Stari trg št. 28

Moška in ženska dvokolesa še s staro pnevmatiko, šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. — Najboljše baterije. Posebno nizke cene za preprodajalce. 1775

Mehanična delavnica na Starem trgu 11

Pošteno dekle in zanesljivo želi mesta

gospodinje

pri kakem g. duhovniku penzionistu v Ljubljani, ali v župnišče na deželi z manjšo kmetijo. Izobražena je v vsem gospodinjstvu in šivanju. — Nastop lahko takoj. — Prijazne ponudbe se prosi poslati na upravo „Slovenca“ pod znakom „gospodinja“ 1909.

Zamaške

novi in stare **kupi** vsako množino
tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana
Ljubljanska industrija probkovich zamaškovi.

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovina
Anton Kolenc, Celje. 1854 (1)

Cebula-česenj

Makovske-ogrske pokrajine veleprima kakovost, dobro dozorel, trpežen za zimске mesece, oddaja in razpošilja v vsaki množini od 100 kg dalje (prevoz prost tudi razven Kranjske dežele) na trgovce, zavode in bolnice, takoj ter v teku meseca avgusta po v primeru od strani ogrske vlade določenih maksimalnih cenah, prosto Ljubljana, solidno kalkulirano v vrečah po 50 kg, franco vreče, veletrgovina Iv. A. Hartmann nast. Aug. Tomažič, Ljubljana. 1942

Sprejmejo se

delavci

za izdelovanje cementnih strešnikov proti dobremu zaslužku; sprejmejo se tudi taki, ki niso še vajeni in bi se hoteli privaditi, pri tvornici cementnih izdelkov, Anton Cihlač, Ljubljana, Dunajska cesta 67. 1946

Samostojna, razumna prodajalka, srednje starosti s kavcijo se sprejme za trgovino z modnim blagom za gospode. Ponudbe pod „samostojna“ na upravo „Slovenca“ do konca tega meseca. 1937

Kupi se: 1951

1 pisalni stroj dobro ohranjen
6 Alberti-Znidaršičevih panjev.

V najem se vzame:

skladišče, klet ali drvarnica

za shrambo kuriva. Ponudbe sprejema iz prijaznosti Ludovik Tomažič, Ljubljana, Katoliška tiskarna.

Framydol je sredstvo za pomlejevanje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštno vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči bleda lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštno vred K 2-45. Povzete 35 vinarjev več. Naslov za naročila: JAN GRODICH, drožerija pri angelu, Brno 643, Morava.

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepičilo za ohranitev življenja. Razočila 12 let starega 4 polliterske steklenice franco po pošti za 40 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajsajoče vrbelno sredstvo pri trganju v udih, 4 polliterske steklenice za 32 kron; 2 litra vinskega žganja K 28.—

Benedikt Hertl,

graščak, grad Golč, Konjice, Štajer.

500K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena ločku z jamstvenim pismom K 1-75, 3 lončki K 4-50, 6 lončkov K 7-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Kemény, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/306 Ogrsko. 1042

Blaž Jančar

pleskarski mojster

več let pri tvrdki brata Eberl, se priporočam slavnemu občinstvu kot invalid za stavbena in pohištvena dela. 1890

Delavnica: Oražem, Breg št 6.

Henrik Weisz Nagysalló (Kom. Bars) Ustan. 1910.

dobavlja po povzetju naslednje čevlje z usnj. podplat v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamenjava dovoljena. S čevlji med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev okoli K 30.—, K 35.—, K 40.—, K 45.—, K 50.—, in K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) okoli K 48.—, K 60.—, Par čevljev za gospode K 40.—, K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60. Bakanci z lesenimi podplati par K 25.—. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 4 skatije kreme za čevlje K 1.—

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam **slamnaté čevlje (šolne)** in slamnate podplate za v čevlje katere sem začel izdelovati, tako da ustrezem lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi! **FRANC CERAR**, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 1922

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. „rujavno mazilo“. Mali lonček K 1-60, veliki K 3.— porcija za rodbino K 9.—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marjin trg. 1520

Zahlevajte slovenski cenik!

Naslov: Jos. Petelinc, Ljubljana.

Priporočila se tvrdka

JOS. PETELINC

tovarniška zaloga šivalnih strojev.

Stroji v raznih oprelih in sistemih, priproste kakor tudi luxus-opreme vedno v zalogi. Pouk v umetnem vezanju brezplačen!

Ljubljana,

blizu frančiškanskega mostu, levo, ob vodi tretja hiša.

10 letna garancija!

1394

MATTONIS

JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI

NAJBOLEJ ODAVNA NAJSIGURNIJE PORODIČNO PIČE

GISSHUBLER

ČISTI PRIRODNI ALKALICNI

KISELI IZVOR

Zaloga v Ljubljani:

A. Šarabon in Julius Elbert.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Kostanjev les

od 1 m dolgoti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni tvrdka

J. Pogačnik,

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezdodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska nezdodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Stanje zavarovanega kapitala K 175,000.000.— Stanje garancijskih fondov K 55,000.000.—

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1831

Izobražen trgovec

sprejme za čas vojne zaupno mesto kot poslovodja, blagajnik ali primerno. — Kavcija na razpolago. — Prijazne ponudbe pod „Najboljše reference“ na upravništvo „Slovenca“.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBREŠTUJE PO 4%. :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4¹/₄%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšje.

KUPUJEM

malo zemljišče

v ceni okolo 3000 K ali malo čez v primernem kraju. — Ponudbe pod:

Dr. Valjavec, Dunaj IV. Johann Strauss-gasse 39. 1912

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ letih v odsek ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4¹/₄%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Doležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluze za dame

Mesni trg št. 10.

Tehnična pisarna

2780

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzamam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zajamčena.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Teda čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Vročota pisarna garancija

povsod hvaljeni in priljubljeni

Najboljši in najpopolnejši so le

Pfaff šivalni stroji

enako

Puchova vozna kolesa

s prima pneumatiko, enaki kot pred vojno.

Samo pri

IGN. VOK

Samo pri

specialna trgovina s šivalni. stroji, kolesi ter zraven spadajočimi deli Ljubljana, Sodna ulica 7, poleg justične palače,

povsod hvaljeni in priljubljeni

Punk v vezanju, kranjski perila, nogavice - brezplačno!

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisмене ponudbe z navedbo cen.

136

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slike, karje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

1914

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.